

Nakakadiri ~ Isang Gotiko Epiko

ni GE Graven

Kabanata XX

[Huling Kabanata ng Aklat 1: *Pagkabuhay na Mag-uli*]

~Sinundan ni Lazaro ang maberde at kumikinang na Multo ni Lord Medici habang sila ay lumilipad patimog pababa sa baybaying natatakpan ng mga koniperus at patungo sa daungang nayon ng *Saint Maxime*. Sa kanyang kanan, nakita niya ang malabo at hindi pantay na gilid ng dalampasigan, kasama ang maraming look at peninsula nito; at sa kanyang mabilis na paglipad, ang baybayin ay maaaring magmukhang isang tumatalbog na malabo, na paulit-ulit na tumatalon. At kahit na gumagalaw siya, sa kanyang kaliwa, ang malawak na karagatan at ang pulang abot-tanaw nito ay tumama sa kanyang mata bilang isang hindi gumagalaw na tanawin ng dagat. Gayunpaman, naramdaman ni Lazarus ang isang banayad, halos hindi mahahalatang pag-angat sa manipis na pulang linya ng buwang-liwayway. Ang lumalaking liwanag at tumataas na init nito ay halos nagbabala sa isang maalab at nagliliyab na dragon, na mabilis na umaakyat, at determinadong sunugin ang ibabaw ng lupa gamit ang nakamamatay na liwanag ng araw.

Lumipad ang oras sa ilalim ng mga pakpak na humahampas at ang bilis ng mabilis na puso ng Eljo ay maingat na minarkahan ang pagdaan nito sa maliliit na bahagi lamang. Lumipad si Lazarus, habang ang pinakamalayong gilid ng mga ulap sa silangan ay kumikinang sa malawak na kulay pula na maaaring maging kamukha ng isang koleksyon ng malalaking mantsa ng dugo, na nakabalot sa ilalim ng Langit. Dinoble niya ang kanyang bilis, kasabay ng kay Medici; ngunit nagpatuloy ang Multo sa loob

sinadya at walang patid na pagmamadali. Manipis na mga linya ang sumilay mula sa abot-tanaw na patungo sa dagat, kumakalat ang mga ito palabas at sa madilim na kalangitan na may anyo ng mga simula ng isang napakalaking, nagliliyab na sapot ng gagamba. Napakalaking agos ng pagsikat ng araw ang sumikat paitaas, at kalaunan ay naging napakaganda ng makalangit na pagpapakita ng pagbubukang-liwayway, kaya, mula sa malayo, ang anino ni Lazaro ay maaaring maging katulad ng anino ng isang gamu-gamo laban sa liwanag ng isang napakalaking bulkan.

Ang pagkabalisa ni Lazarus ay nauwi sa pangamba—at nauwi sa pagkataranta, nang sumigaw siya, “Medicci, wala nang oras!”

"Kaunting dagdag pa, Lazaro!"

"Hindi; kailangan kong maglakbay papasok sa bansa!"

"Hindi! Nandoon lang," bulalas ni Medicci, habang nakaturo sa harap niya at patungo sa isang nakausling mga bato na bumubuo ng isang mahabang peninsula. “Malapit na tayo rito! Bilisan mo!”

Napatikom ni Lazarus ang kanyang panga, hinigpitan ang kanyang mga balikat, sumandal sa hangin, at sumugod palabas nang may bagong bilis. Bumaba siya nang mababa at sinagwan ang ibabaw ng dagat, mahigpit na nakahawak sa sakong ni Medicci. Magkasama, inikot nila ang mabatong kapa at sumisid nang malakas. Sumabog ang mga balahibo sa karagatan habang ikinakalat ni Lazarus ang isang kawan ng mga ibong naninirahan sa bangin. Hinagilap nila ang mga gulat na pakpak, tinakpan ang mabatong isthmus, at lumiko papasok sa lupain upang maglayag patungo sa isang look ng mababaw at maberdeng dagat. Ang look ay puno ng maliliit at sapalarang nakakalat na mga isla na maaaring magmukhang eksistensyal na ipinakita, parang tore na mga tambak ng pilat at hubad na bato. Sama-sama, nakatayo sila sa look bilang mga lapida na kulay abo na sinunog ng karagatan, na tumataas mula sa mas malawak na berde ng isang matubig na libingan.

“Nandoon siya!” Itinuro ni Medicci ang isang pares ng magkakalapit na isla na, kapag pinagsama-sama, ay maaaring parang isang hanay ng mga ngiping pang-ibabang canine, kumpleto sa mga incisor, na nakataas patungo sa kalangitan. Isang makitid na puwang ng mas maitim na tubig ang naghihiwalay sa mga mabatong pormasyon. At habang papalapit si Lazarus sa espasyo ng karagatan sa pagitan ng kambal na isla, nakita niya ang isang malinaw at tila nabagong batik ng isang istruktura na, mula sa kanyang patuloy na pagsulong na vantage point, ay lumaki at nagiging mas detalyado.

“Ano sa palagay mo?” malakas na tanong ni Medicci habang nakahiga siya sa tabi ni Lazarus. “Angkop siyang kanlungan at nakatago sa malayo, 'di ba?” Sa mga anino ng mga bato, minamarkahan ni Lazarus ang mga labi ng isang nakahilig na barkong may ngipin, na lumubog sa popa at nakausli pataas sa unahan; at Dahil sa natatanging anggulo nito sa tubig, maaaring lumitaw ang sasakyang-dagat, determinadong maglayag diretso sa hilagang kalangitan kung hindi man mapigilan ng mga alon sa karagatan. Bumagal si Lazarus upang mas masuri ang nakatagilid na mga labi.

Ang mga tabla ng katawan ng barko ay nagpahayag ng dating pantay na linya ng tubig, at sa ilalim lamang ng mga ito, isang kumot

ng mga pinaputing taliptip na nakausli mula sa pinakamababang bahagi ng nakausling proa, na nagbibigay sa nakabaligtad at sirang barko ng maihahalintulad na anyo na may mabutong puting balbas. At mayroon pang higit pa, gaano man kaliit ang anyo, na nagmumungkahi na ang sasakyang-dagat ay hindi ganap na isang walang buhay na balat ng isang barko. Nakita ni Lazarus ang malalaking lubid na abaka na tumatawid sa kubyerta nito na natatakpan ng algae, na nakakabit pa rin sa iba't ibang bahagi ng sasakyang-dagat. Pagkatapos ay mayroon ding iba na bahagyang nakakabit lamang, na ang kanilang mga dulo ay nakalaylay sa popa nito at malayang nakalawit sa mas madilim na tubig. Ang mga maindayog na alon ng madilim na alon ay umuuga sa mga gusot na lubid kung kaya't sabay-sabay silang gumalaw na parang isang hanay ng mga nakataas at sumasayaw na ahas.

Sa kabuuan, ang barko ay maaaring mukhang malaki ang laki; gayunpaman, hindi ito ang disenyo na kayang sumailalim sa mahahabang paglalakbay sa karagatan, kundi mas mainam na... upang malampasan ang mapayapang karagatan ng mga baybayin sa pagitan ng mga daungan sa baybayin ng probinsya. Gayunpaman, sa pambihirang kalagayan nito, ang sasakyang-dagat ay walang layag o palo; at ang mga labi ng isang quarterdeck ay gumuho sa ibabaw ng pangunahing kubyerta nito. At, sa ibabaw ng karamihan sa mga plataporma nito na natatakpan ng algae at mga sirang pader ng baluster, ang mga bahagi ng mga bangkay ng pinatuyong isda ay nakakalat bilang malamang na ebidensya ng mga naunang pagkain ng seagull.

Sumakay si Medici sa barko habang iniikot muli ni Lazarus ang sasakyang-dagat upang mas masuri ang katawan ng barko kung may mga sira at, dahil kuntento na siya sa tila maayos na barko, sumama siya kay Medici sa pangunahing kubyerta. Lumangitngit ang mga tabla sa ilalim ng kanyang bagong bigat. Mabigat at walang ingay na nagmartsa si Medici patungo sa lungga ng barko. "Dito sa loob," sigaw niya pabalik bago tuluyang nawala sa loob. Magaan na sumunod si Lazarus sa kanya, ang mga tabla ng kubyerta ay umuungol sa bawat matatag niyang paghakang . "Wala akong pakialam diyan," bulong niya, hinihingal pa rin dahil sa paglipad. "Ligtas ka ba?" Pinunasan niya ang pawis sa kanyang noo at hinaplos ang isang buhol sa kanyang noo. "Ligtas na siya para sa isang araw na pamamalagi," sigaw ni Medici mula sa ibaba, ang kanyang boses ay umaalingawngaw sa luob ng barko. "At ang kanyang tiyan ay madilim na parang gabi—bagay na bagay para sa iyong paghihirap, ako magtipon." Mga tunog ng pagkatok at pagtapik ang dumaan sa kubyerta, mga ingay na parang mga buko-buko sa kahoy, nang dagdagan ng mahinang boses ni Medici, "Matibay ang kanyang katawan , dahil sa kanyang bumagsak na kalagayan. Pinaghihinalaan ko na ang mga islang ito ay nakaligtas sa kanya mula sa matinding dagok ng maraming bagyo. At medyo matigas ang kanyang ulo; gayunpaman—Lazaro? Bakit ka nananatili sa ibabaw?"

Sa ilalim ng mga anino ng isla, nasulyapan ni Lazarus ang mga hubad na bato sa huling pagkakataon bago bumaba sa madilim na kailaliman ng bangka. Samantala, reklamo niya, "Dahil hindi ako si Spectre Medici na lumulutang at walang pakpak, kailangan ko ring huminga paminsan-minsan."

Tumawa ang Multo. "Napakabilis mo lumipad, Lazarus; hindi ko iyon hinala."

Mabigat na itinapat ni Lazarus ang kanyang mga bota sa sahig ng katawan ng barko, lumingon, at pinagkrus ang kanyang mga braso.

nakatitig nang blangko sa direksyon ni Medicii. "Muntik na akong mamatay sa araw; nakapatay ako ng ibon gamit ang ulo ko; at muntik na akong bumagsak sa dagat. At ngayon, dapat ba nating pagtawanan ito?" Suminghal si Medicii at pinigilan ang kanyang tuwa kasabay ng pagbunot ng ilang balahibo ng gull na nakalagak sa buhok ni Lazarus. "Patawarin mo ako Lazarus. Hindi kita nakitang lumipad patungo sa isang ibon. Nasaktan ka ba?"

"Mas mabuti pa kaysa sa ibon," tugon ni Lazarus, habang muling tinitingnan ang mamula-mulang bukol sa kanyang noo. "Hindi ko intensyong maliitin ang iyong mga kasawian, Lazaro." Lumapit si Medicii kay Lazaro at sinuri ang kanyang noo. "Marahil, pagkatapos ng dalawang daang taon, ang iyong bagong kasama ay nagbigay-liwanag sa aking sariling paghihirap. Kakatwa, tila ngayon ay mayroon akong mabuting dahilan para matakot sa kamatayan; at dahil dito, pakiramdam ko ay mas buhay ako. Hindi ang aking kamatayan, isipin mo, kundi ang sa iyo. Tatal, kung ikaw ay mamamatay, tiyak na mamamatay din ako, kasama ang aking kawawang si Sophia." Tumikim si Medicii, pinagdikit ang kanyang mga kamay, at binigyan siya ng isang taimtim na panunumpa; "Lazaro, ibinibigay ko sa iyo ang aking pangako na hindi kita kailanman sadyang dadalhin sa kapahamakan."

Ngumiti nang mahina si Lazaro at tumango; at ipinakita ng Multo ang kinaroroonan ni Lazaro nang bukas ang mga braso. "Kaya nandito ka, na may maliit na bukol lang sa noo, ngunit ligtas naman sa araw, 'di ba?"

Natulala si Lazarus— nalalasan ang kanyang ilong ang mamasa-masa at maalat na hangin, kasama ang halo-halong amoy na nagmumula sa lumot, isda, nabubulok na kahoy, at ang matamis na pawis sa kanyang damit. Mabuti na lang at nawala na ang natitirang amoy ng mangingisda mula sa kanyang damit. Naramdaman niya ang malamig na butil ng pawis sa laman ng kanyang mga pakpak, na ngayon ay nilalamig sa madilim at malamig na lungga ng karagatan. Nanlaki ang kanyang mga mata sa dilim at nabuo ang loob ng barko. Nakita niya na totoo ang sinasabi ni Medicii—ang guwang ng barko ay tila matibay, na ang mga tadyang at shell nito ay maayos na natatakpan. Napatawa ang Spectre. Naramdaman niya ang hindi natural na anggulo ng kanyang mga paa; at pinag-aralan niya ang sahig at natuklasan na ang pinakamalayong tabla nito ay nawala sa ilalim ng isang lawa ng walang tubig na itim na tubig na sumasaklaw sa buong lapad ng likuran ng lungga. Lumingon siya at sinuri ang mas makitid na harapan ng sahig ng lungga, na mataas at tuyo. Sumilip siya sa itaas, sa pasukan ng lungga, upang makita ang hubad na langit at ang mga nakalantad na bituin nito. Pagkatapos ay lumingon siya kay Medicii at itinuro pataas.

"Sa kasamaang palad, sumisikat ang araw; at sa pinakamataas nitong liwanag, susunugin nito ang kadilimang ito—at ako, kasama nito."

Gumalaw si Lazarus para tumabi nang mabilis na lumapit si Medicii at pinigilan siya. "Huwag kang mag-alala; hayaan mo na ako. Magpahinga ka." Ngumisi ang Multo at bumulong sa kanya ng mahiwaga, ritmik, at pilosopikal na karunungan ng isang manggagamot; "Tulad ng bawat karamdaman ay nagdudulot ng kalaunang pagpanaw nito, bilang lunas; gayundin natin maaaring pagmalupitan ang ating mga kasawian at sa gayon, magbigay bumangon tungo sa ginhawa at kaginhawahan."

"At ano ang ibig sabihin niyan?"

"Nangangahulugan ito na kahit ang ilang nakakalat na kahoy ay kayang gawing pinakamadilim na gabi kahit ang pinakamaliwanag na araw." Humagalpak siya ng tawa, at naglaho sa ibabaw.

Sa itaas, pinanood ni Lazarus si Medici na mabilis na nawala at muling lumitaw, ngunit bumalik na may dalang mga bagong piraso ng gumuhong quarterdeck ng barko at ipinatong ang mga ito sa bukana. At nang maalis ng huling piraso ng kahoy ang lahat ng bahid ng kalangitan, bumalik si Medici sa ibaba at tumayo sa tabi ni Lazarus upang makita ang madilim na nakatagong bahagi ng kanyang mga ginagawa. "Kasingitim ng alkitran; gaya ng gusto mo. Ano sa palagay mo?"

Napangiti si Lazarus nang pagod. "Aba, salamat —muli." Tumalikod siya at inakyat ang nakahilig na sahig, patungo sa harapan ng lungga at, upang maghukay ng mga tabla na mataas at tuyo ang pagkakalagay.

Malapit sa proa, lumuhod siya at inihiga ang sarili nang patihaya bago tamad na ikinakaway ang kanyang mga pakpak. Sa sumunod na madilim at tahimik na panahon, halos makatulog siya dahil sa hampas ng mga alon at langitngit ng katawan ng barko nang bigla siyang huminga at gumalaw. "Medici?"

"Oo, Lazaro?"

"Napapagod ka ba minsan?"

"Sa isang paraan," sagot ni Medici, "ngunit naiiba kaysa sa maaari mong isipin."

"Paano?"

Tumigil ang Multo, malamang na nagmumuni-muni. "Marahil ay pinakamahusay itong maipahayag sa pamamagitan ng halimbawa—kaya lalahad ko ito nang ganito—maaari mo bang maalala ang isang sandali sa iyong buhay nang dumanas ka ng matinding pagkawala, at kasama nito, isang kalungkutang napakabigat na para bang nawalan ka na ng lahat ng pagnanais na mabuhay?"

"Kaya ko."

"Kahanga-hanga," sabi ni Medici. "Ngayon, kung nais mo, subukang hatiin ang kalungkutan mula sa sandaling iyon nang sa gayon, ang kakulangan ng kalooban, ang natitira na lamang. At sa pamamagitan ng pag-iisa nito, malalaman mo rin kung ano ang nararamdaman ng isang kaluluwa kapag ito ay napapagod."

"Medici?"

"Oo?"

"Kaya mo bang lumipad magpakailanman—hindi mapapagod?"

"Hindi ko sinubukan. At dahil ang lumilipad na *kambing-ng-anghel na iyon*, na naghahanap ng lahat ng kaya nitong lamunin, hindi ko ito isusuko."

"Azazel?"

"Pareho rin. At hindi ako gaanong magugulat kung sina Azazel at Azrael ay may kakayahang lumipad magpakailanman; habang nililibot nila ang mundo, pataas at pababa rito, hinahanap ang mga naligaw na kaluluwang katulad ko."

"Pataas at pababa?"

Tumawa ang Multo. "Natuto ako nang kaunti tungkol sa mga pamamaraan ng mga Anghel sa aking, maraming taon

patay na. Tatal, hindi pa rin nila ako nahuhuli, kahit na gumagala ako sa kanila, pabalik- balik sa mundo. Nakakita na ako ng daan-daang Anghel sa paligid, lahat bilang Espiritu at mga Anino— tinatalakay lang natin ang dalawa dahil sila ang mga naghahanap ng mga kaluluwang gumagala.

"Kaya hinahanap ng mga Anghel na ito ang mga kaluluwang hindi pa nakakaalis sa mundo. Sa palagay ko," sabi ni Lazarus. Tumango ang Espiritu. "Tanging dalawa lamang, ayon sa aking pagkakaintindi kay Azrael—sina Azrael at Azazel ang naghahanap ng mga kaluluwa." Marahil ay mas kaswal ko ang paglalarawan sa kanila." Hinaplos niya ang kanyang baba at pagkatapos ay itinuro ang isang daliri pataas habang nagpapatuloy. "Ang dalawang ito ay halos mga banal na lingkod ng Dakilang Mansyon ng Paglikha, na nangongolekta ng basura at kalat, kaya pinapanatiling malinis at maayos ang Dakilang Bahay." Nagkibit-balikat si Medici. "Pumupunta sila rito at doon, umaasang mahanap ako, ngunit wala ako roon, dahil alam ko kung paano at saan nila ako hinahanap upang hulihin. Ang puntod ng aking Sophia ay isa sa mga lugar kung saan nag-aabang si Azrael, tulad ng isang ahas sa sakong. Gayunpaman, lagi niya akong hinahayaang tumakas nang kasing aga ng kanyang paghuli sa akin. Parang isang pana-panahong laro na aming nilalaro— nagkukunwari akong sumama sa kanya; at hinahayaan niya akong makatakas muli. At tunay nga Lazarus, madalas kong iniisip kung ako kaya ang pinakamatandang kaluluwa na gumala sa mundo." Kumatok si Medici sa kahoy. "Sabihin mo nga, aking matalino at may pakpak na eskudero. Alam mo ba kung bakit, pagkatapos ng dalawang siglo, hindi pa ako nililinis ng Diyos mula Sigurado akong nakikita Niya ako, kasingdali ng sinumang nakakakita ng kaunting dumi o gusot na buhok na nililipad sa sahig. Ano sa palagay mo? Bakit ganoon?" Suminghal nang isang beses si Lazarus bago tuluyang humilik.

Mataas ang sikat ng araw, ngunit tumambay lamang sa kambal na isla, binalot ang barkong Multo gamit ang mga sinag ng tanghali, at kinulayan ang bagong tubong lumot noong nakaraang gabi. Nagtipon ang mga nagdadadaldal na gull sa ibabaw ng kubyerta, kung saan nila ginutay-gutay ang laman ng mga isdang humihinga ng hasang. At sa gayon, natuyo ang huli ng mga Mata ng Pisces sa nag-aalab na kalangitan sa isa pang araw. Gayunpaman, kahit kailan ay hindi sumikat ang araw sa tiyan ng barko —mahimbing na natulog si Lazaro sa kanyang malamig at madilim na sinapupunan. **Sumapit ang tanghali at ang lilim ng isla sa kanluran ay gumapang sa ibabaw ng barko.** Sumunod ang takipsilim; at nang humupa ang hangin, at nagbago ang laki ng tubig, muling iniwan ng mga gull ang barko patungong mainland, iniwan ang gabi upang humabol, isa na namang araw. ng bagong tuyong isda at dilat ang mga mata.

Isang malaking kulay kahel na buwan ang sumikat mula sa silangang dagat, na naghahatid ng malamig na liwanag nito sa karagatan. At tulad ng isang tandang na sumisilip sa unang liwanag ng pagbubukang-liwayway, nagising si Lazaro ang mga huling lilim ng isang kumukupas na gabi.

"Ang hirap ng tulog mo." Dumagundong ang boses ni Medici sa loob ng karwahe.

Nagsikap si Lazarus na ibalik ang kanyang katinuan. Gumulong siya nang tuwid, umungol, kinuskos ang kanyang mga mata, at

Hinaplos ang gilid ng kanyang pisngi, na may malinaw na marka ng mga tabla ng sahig. Pagkatapos ay nakita niya si Medici malapit sa popa ng katawan ng barko, habang ang magkabilang kamay at ang kanilang mga nakatiklop na daliri ay nakahawak sa magkabilang tahi ng kanyang tsaleko. Nakatayo siya, na may tila dignidad, ngunit hanggang tuhod ang taas sa tubig.

"Magandang gabi." Bati ni Medici, at naglakad papalapit sa kanya mula sa tubig, na hindi kailanman umaalon. "Nakapahinga ka ba nang maayos?"

"Ako nga."

"Natutuwa akong marinig na nakapagpahinga na ang isa sa atin," reklamo ni Medici.

"Pinagkaitan mo ako ng tulog buong gabi dahil sa hilik mo."

"Patawarin mo ako, Medici. Marahil ako—"

Tumawa si Medici, lalo na sa ideya ng isang natutulog na Multo.

Sadyang tumayo si Lazarus. Tinitigan niya si Medici nang may mga matang parang kutsilyo. "

Tatawa na ba ako?"

Sandaling tumigil ang maputlang si Medici, nawala ang kanyang masayang ekspresyon; at napahagigik si Lazarus nang makita ang isang gulat na multo.

"Talagang nabihag mo ako," pag-amin ni Medici, habang nakaturo kay Lazarus at nagpatuloy sa paghakang.

Ngumisi si Lazarus ng may pagkakuntento. "Magandang gabi rin po sa inyo." Yumuko siya nang maikli.

Huminto si Medici sa harap ni Lazarus at yumuko pabalik. "Maligayang pagdating, sakay ng Hiyas ng Eden."

"Hiyas nino?"

"Eden," mabilis na tugon ni Medici. Itinuro niya ang nasa balikat ni Lazarus, patungo sa unahan ng barko. "Ito ang pangalan ng barko. Habang natutulog ka, naglakas-loob akong mag- inspeksyon; at ang kanyang kalagayan ay nagpapakita ng maraming bagay tungkol sa kanyang nakaraan."

"Paano?"

Pinagsalikop ni Medici ang kanyang mga kamay sa likuran niya, umaatras sa kanyang mga sakong, at ngumisi.

"Sasabihin ko sa iyo, aking butihing Lazaro." Ibinaling niya ang kanyang tingin sa sahig, at naglakad nang pabilog, ibinahagi ang kanyang mga natuklasan. "Para sa akin, tila mabigat ang kanyang pagkakaupo sa tubig,

nagbubuhay ng mga tela at mga piyesa para sa damit, nang sumadsad ito. Karamihan sa kanyang sira-sirang kargamento ay nakapatong na ngayon sa mabatong ilalim ng dagat sa ibaba, marahil ay itinapon ng kanyang

mga tripulante sa bawat pagtatangka na pagaanin ang kanyang kargamento. Gayundin, tila sinubukan nilang hilahin siya pabalik gamit ang pangalawang sasakyang-dagat, umaasang maihahon siya mula sa mga bato." Inikot ni

Medici ang kanyang mga mata nang walang pag-aalinlangan. "Malinaw, walang nangyari dahil matatag pa rin ang kanyang pagkakaupo."

Nakakuha ako ng ganitong mga pagsisikap mula sa kanyang maraming nakatali na lubid, ang pinakamalaki sa mga ito ay

nakalatag pa rin nang maayos sa ibabaw ng kanyang kubyerta, habang ang mga putol na dulo ay pantay na nakalawit sa kanyang popa.

At siyempre, bukod sa Kamay ng Diyos, tanging isang mas malaking barko lamang ang makakahila ng isang mas maliit na barko.

Huminto si Medici at tumingin nang direktso kay Lazarus, habang tumatango. "Pinaghihinalaan ko na ang kanyang matapang at

isang walang-iinip na kapitan ang naglayag sa mababaw na dagat, dala ang mapagmataas na hangin at buong layag, nang magtakda siya ng ruta sa pagitan ng mga magkasalungat na islang ito. Maaaring makabubuti sana na iwasan niya ang mga ito, anuman ang tukso o kapalit." Pagkatapos ay nagkibit-balikat siya. "Gayunpaman, narito siya, naghihintay sa kanyang pagpanaw—isang dating hiyas ng isang sasakyang-dagat—dahil itinapon at nakalimutan ng lahat kundi ang mga ibon at isda. At malamang tayo ang kanyang mga huling pasahero bago siya pumunta sa daan ng ang kaniyang lumubog na kargamento."

"Matalas ang iyong paningin sa mga detalye," sagot ni Lazarus. "Sinusubukan ko rin iyan, kapag may pagkakataon."

"Bueno, sa pamamagitan lamang ng pagmamaisid. Maaari ko ring mapaghinalaan nang mali ang lahat ng ito, tandaan mo."

"Sa tingin ko hindi," nakangiting sabi ni Lazarus. "Mukhang natutuklasan mo ang pinakamalaking katotohanan mula sa pinakamaliit na senyales."

Itinaas ni Medici ang kanyang noo. "Mga salita, mabait na tinanggap; gayunpaman, sa pamamagitan lamang ng Biyaya ng Diyos malalaman ko ang Katotohanan." Itinuro niya ang kanyang ulo.

"Ngayon, dapat ba tayong tumalon sa itaas upang pukawin at gisingin ang mundo mula sa pagkakatulog nito sa gabi?"

"Ah, oo nga," sagot ni Lazarus. Lumington siya at inakyat ang patayong kahon, itinutulak ang patong-patong na mga tabla sa tabi upang ipakita ang isang malinaw at maliwanag na kalangitan. At tulad ng isang maingat na lumalabas na gopher, itinaas ni Lazarus ang kanyang tingin na kapantay lamang ng mata sa kubyerta na naliliwanagan ng buwan upang sumilip sa ibabaw nito. natuklasan ang mabilis na pataas na mukha ng Multo, na malinaw na sumisikat sa matibay na sahig.

"Sige, halika na; sa iyo na ang gabi," giit ni Medici, sinenyasan si Lazarus na lumabas nang buong lakas.

Tinitigan ni Lazarus ang Spectre bago bumaba sa kubyerta. Maingat siyang naglakad sa ibabaw ng kubyerta na natatakpan ng lumot, pinagmamasdan ang magkakalat na tuyong bahagi ng isda, putol-putol at pira-pirasong kahoy, at ang gusot na lubid na humahabi, dito at doon; at, pataas at pababa sa buong sasakyang-dagat.

Tahimik na sinundan siya ni Medici, ang kanyang atensyon ay nakatuon sa kalangitan.

Maingat na naglakad si Lazarus patungo sa nakataas na harapan ng barko. Ang kanyang mga damit ay hinampas ng mainit at matatag na simoy ng hangin na umihip patungong dagat mula sa mainland. Huminto siya malapit sa proa at pinagmasdan ang kilya nito, na may bahagyang ukit ng hubad na puwitan ng isang babae, na ngayon ay naputol na sa baywang. "Ang hiyas," bulong ni Lazarus, habang hinahanap ang mga labi ng itaas na bahagi ng katawan nito sa kubyerta, ngunit nakakita lamang ng mga nabasag na kahoy at nakakalat na lubid. Humarap siya sa dagat, sinuklay ang buhok na tinatangay ng hangin na tumatakip sa kanyang mukha, at itinapat ito sa tuktok ng kanyang ulo. Mula sa kanyang bagong kinatatayuan sa harapan ng kubyerta, at habang nakatingin sa ibabang hilagang bahagi ng isla sa tabing-dagat, nakita niya ang nagbubukang-liwayway at nagliliwanag na mukha ng buwan. Isang mapula-pula at malabong halo ang nakapalibot sa kulay kahel na orb, na nagbibigay sa makalangit na katawan ng isang nakakatakot at parang multo na harapan. Nakatayo si Lazarus, hindi makagalaw habang

isang estatwa, habang unti-unti niyang nararanasan ang malawak at masukal na look sa harap niya. Sa wakas, nagtanong siya; "Gaano kalalim ang karagatan?"

Nang wala siyang marinig na sagot, lumingon ang Eljo at nakita ang Multo na nakasentro sa sarili at may panlabas na anyo. Nakatayo si Medici na nakatalikod kay Lazarus, ang isang braso ay nakataas sa kalangitan sa timog-silangang. Sumilip siya sa pagitan ng dalawang nakatayong daliri na hugis-V, sa pamamagitan ng... na inihanay niya sa pinakasentro nito, isang nakapirming linya ng paningin laban sa mga bituin. Pagkatapos ay pinagdikit niya ang kanyang mga daliri, inikot ang mga ito patagilid, at ibinaba ang kanyang braso upang dalhin ang pares ng nakaturo ang mga daliri ay kapantay ng abot-tanaw. At sa iisang daloy ng galaw, natanto niya ang eksaktong antas ng direksyon, ng malayong Isla ng Corsica. "Kung paano lumilipad ang uwak; gayundin tayo," malakas niyang bulalas, habang nakapatong ang mga kamay sa kanyang balakang at pinagmamasdan ang dagat ng uwak.

"Medici?"

Ang Multo ay umikot na parang isang nakalubog at biglang nagulat na maestro ng sining, di-inaasahang napunit mula sa isang pambihira at abstraktong mundo ng ekstrapolasyon. "Ah, ahem—oo, Lazaro?"

"Alam mo ba ang tunay na lalim ng karagatan?"

"Naniniwala ako," sagot ni Medici. "At talagang depende iyan, Lazarus. May ilang bahagi nito na hindi mas malalim kaysa sa taas ng iyong mga bota. Pagkatapos, may iba pang mga bahagi, na hindi kasing lalim ng taas ng mga ulap." Huminto siya bago lumapit kay Lazarus at nagpaliwanag.

"Maaari mong tipunin ang kaayusan ng karagatan upang maging katulad ng kaayusan ng lupain, kasama ang pinakamataas na bundok at pinakamalalim na lambak. Higit pa rito, ang tubig ng mundo ay dumadaloy nang parang mga alon, katulad ng pag-ihip ng hangin sa eter ng mundo."

Tumango si Lazarus at sinuyod ang karagatan, tinitipon ang kailaliman nito sa isang sariwang liwanag. Tumingin siya sa langit at naghanap ng kumpirmasyon. "Kasinglalim ng taas ng mga ulap, sabi mo?"

"Tunay nga, at mas malalim pa; alam ko, sa pinakamalayong abot nito."

"Paano mo nalaman ito?"

Bumuntong-hininga si Medici, pinagkrus ang mga braso, at umayos ng upo. "Ito, alam ko, dahil sinabi sa akin ng mundo. Sa maraming taon kong walang katawan, nakita ko na ang halos lahat ng bahagi ng mundo. Tinahak ko ang bawat lupain nito, paroo't parito; parehong mataas at mababa. Mula sa pinakamataas na ulap at pinakamataas na bundok, hanggang sa pinakamababang karagatan at pinakamalalim na tubig sa ilalim ng lupa, hinanap ko ang kinaroroonan ng Impiyerno. Tunay nga, ang mga karagatan ay malawak, iba-iba, at malalim—sapat na para tila ba'y madilim at mapanglaw na mga mundo ang kani-kanilang mga sarili."

Bumalik si Lazarus kay Medici matapos sumilip sa gilid ng kubyerta. "Sa ibabaw nito, hindi ito mukhang ganoon kalalim."

"Totoo," sagot ni Medici, habang hawak ang mga tahi ng kanyang damit gamit ang dalawang kamay at inampon ang

postura ng isang mapagmataas na estadista. “Sa kanilang panlabas na anyo, karamihan sa mga bagay ay tila ganoon—simple, hindi nakakatakot, at marahil ay mapayapa pa nga. Gayunpaman, kahit ang isang karaniwang bato, kapag nabaligtad na, ay kadalasang nagpapakita ng maraming mahiwagang aspeto at mga nakatagong katangian sa ilalim nito—karamihan ay hindi kaakit-akit.” Nag-alok siya ng masinsinan at masusing pagsusuri sa kubyerta ng barko, na para bang naghahanap ng mga mausisa o nagmamasid na mga tao. Pagkatapos ay ngumisi siya at bumulong, “Noong mga nakaraang araw ko bilang isang alchemist, binaligtad ko ang maraming hindi pa nababaling bato, sa isang paraan ng pagsasalita; hinikayat na hukayin ang marami sa mga kamangha-manghang hindi alam sa mundo. At lahat, habang ang Simbahan ay nanatiling hindi nakakaalam—ang aking gawain ay nanatiling lihim mula sa mga mausisa.” Tumawa siya nang tuyo.

"Bakit, itinagong mo ba ang trabaho mo?" tanong ni Lazaro.

Sa isang melodrama ng pagkadismaya, bumuntong-hininga si Medici at ibinagsak ang kanyang wala nang buhay na... mga braso sa tabi niya. “Ganito ang ugali ng mga tao sa nayon—lalo na iyong mga nadadapuan kahit sa pinakamaliit na kadiliman ng gabi, o nakikita ang sarili nilang mga anino bilang mga sumusunod na Demonyo at Diyablo, palihim na nag-uunahang nakawin ang kanilang mga kaluluwa. Minsan akong nanirahan sa isang bayan, na puno ng mga kalokohang inspirado ng Simbahan. At bilang isang alchemist ng araw, hinahanap ang *Elixir ng mga Sinaunang Tao*, at ang lunas nito para sa sakit ng Kamatayan, kahit ang pinakamaliit na detalye ng aking mga pag-aaral ay nangangailangan ng lubos na paglilihim.”

"Gayunpaman, ang paggaling sa karamdaman ay isang mabuting bagay; kaya, bakit, kailangan pang itago?"

“Bakit— itinatanong mo?” tanong ni Medici, na tila tumatawa nang hindi makapaniwala. “Baka ako ang pumukaw ng hinala ng bayan, pumukaw ng takot sa komunidad, at matagpuan ang aking sarili na nakatayo sa harap ng konseho ng Simbahan, ipinagtatanggol ang aking sarili laban sa mga paratang ng erehiya at pangkukulam. Pagkatapos nito, ako ay ipadadala sa plasa ng palengke, bibinyagan sa alkitran, sisindihan ng apoy, at magsilbing huwarang halimbawa ng makinang at nagpuputong na sulo ng Simbahan ng bayan.” Pinikit ni Lazarus ang kanyang mga mata sa mga detalyadong imahe, habang gumugulo sa kanyang isipan.

Tumikham si Medici. “Lazarus, hindi ko alam kung alam mo; pero ang Simbahan ay talagang nagsusunog ng mga tao nang buhay para sa mas maliliit na krimen kaysa sa pagsasagawa ng alchemy, physiognomy, o katulad na disiplina, nang walang maayos na itinalagang tagapangasiwa ng Simbahan.”

“Naaalala ko ang pagbanggit ng mga ganitong pagkasunog,” pag-amin ni Lazarus, na ngayon ay pinag-iisipan ang inaasahang kapalaran ng bilango sa katakomba. “Ang masunog hanggang buto.”

“Kahit na sa abo at alikabok,” pagtibay ni Medici, na may bahid ng pagkasuklam. “Sinusunog ang mga ito upang mapanatili ang sunud-sunurang hangal sa ilalim ng pamamahala ng Santo Papa.” Umiling siya. “Noong taon bago ko simulan ang aking huling paglalakbay sa ibang bansa, ang liwasan ng bayan ay maliwanag na nagliliwanag sa bawat bagong buwan—maliwanag dahil sa mga nasusunog na bangkay ng mga akusado ng konseho. At ang mga ritwal na pagsunog ay karaniwang isinasagawa kaya't ang mga taga-bayan ay nagsimulang magtago sa kanilang

mga tahanan at palihim na kinokondena ang Simbahan. Sumang-ayon ako sa kanila at, kahit na hindi ako kasing-madamdamin ng karamihan, pinayagan ko ang aking mga bisita na ipahayag ang kanilang galit sa mga malawakang pagbitay. 'Hindi nangyari iyon hanggang sa naganap ang isang partikular na insidente na ikinagalit kahit ng mga pinakamaimpluwensyang mamamayan ng bayan. Galit na galit ako, at ang aking Sophia ay lumuluha—gayundin ang marami sa amin na nakakakilala sa batang akusado. Ang binata ay labis na nagdusa sa kamay ng konseho ng Simbahan.

“Ano ang ginawa ng batang lalaki?” tanong ni Lazaro.

“Walang anumang mahalaga, na alam naman namin,” sagot ni Medici, nang may pagtatanggol. “Masasabi kong medyo naiiba ang kilos ng batang lalaki kaysa sa kanyang mga kapantay; at marahil, ang kanyang hitsura ay kasing kakaiba rin. Siya ay medyo aktibo at hindi mapakali; ang kanyang isip ay gumagala, at madalas siyang magsalita nang napakalawak, at sa sobrang pagmamadali, kaya't ang kanyang orihinal na mga intensyon ay madalas na nawala sa kanya kahit bago pa niya matapos ang kanyang mga salita. Gayunpaman, tunay akong naniniwala na mayroon siyang mas magagandang katangian kaysa sa karamihan ng mga pilyong batang lalaki noong labing-isang taong gulang pa lamang siya. Ang kanyang pangalan ay Stephan at; dahil kay Sophia, nagustuhan ko silang dalawa, siya at ang kanyang kapansin-pansing ina, si Magdalena.” Humakbang si Medici patungo sa gilid ng barko at isinilid ang kanyang mga kamay sa kanyang mga bulsa. Pinagmasdan niya ang mga hubad na bato ng isla sa baybayin.

Nagpatuloy si Medici, habang nakatalikod kay Lazarus; “Mabubuti, may takot sa Diyos, at masunuring mga tao ang mga magulang ni Stephan. Mataas at maharlika sila, bago nawalan ng sunod-sunod na malaking pamumuhunan at pagkahulog sa isang mas—paano ko masasabi—marahil, isang mas maingat na pamumuhay.” Nagkibit-balikat si Medici. “Buweno, hindi sila naging mga dukha lamang, tandaan mo; kahit na marami sa kanilang dating mararangal na kakilala ay lalong naging hindi na gaanong malapit. Gayunpaman, nanatiling bukas ang aming mga pinto para sa kanila, dahil sina Sophia at Magdalena ay lumaking parang magkapatid sa paglipas ng mga taon. Mayaman, mahirap, o iba pa; kahit ang Diyos at ang Diyablo, na nagtutulungan bilang isa, ay hindi makapaghihiwalay sa kanilang dalawa nang may mas malaking espasyo kaysa sa maaaring mayroon sa pagitan ng isang butones at ng sinulid nito. Bukod pa rito, ano ang kayamanan para kay Magdalena kung madalas dalhin ni Sophia ang aking pitaka sa mga tindahan sa bayan para sa isang magkasamang paggastos nang marangya? Sabik si Sophia na mapalugdan siya; ngunit, hindi ko ito iniinda. Tatal, ang aking mga disiplina ay nangangailangan ng higit pa ng aking mga araw, na nag-iwan kay Sophia ng sapat at walang ginagawa na oras para sa kanyang sarili. At dahil hindi naapektuhan ang aking trabaho, inalok nina Magdalena at Stephan si Sophia ng malaking atensyon na hindi ko kayang gastusin sa kanya. Kaya, lahat-lahat, nagsisilbi ito sa lahat.”

Lumingon ang Multo at lumapit kay Lazarus. “Sa anumang kaso, si Stephan ay may maraming katangian ng kanyang ina, maliban sa kanyang malayong, *Norlander* accent. Ang kanyang buhok ay may pinakamaputlang kulay na nakita ko —halos puti. At ang kanyang balat ay mas maputla kaysa sa,

maging ang maputi na kutis ni Sophia, na ang malalim na kinang ng kanyang asul na mga mata ay tila naglalabas ng isang nakakatakot na sinag, gaya ng mga asul na kristal, na nasa harap ng isang apoy. 'Parang katulad ng sa iyo, Lazarus, ang kakaibang titig na iyon. Gayunpaman, higit pa sa panlabas na anyo ang taglay niya.'

"Si Stephan ay kapansin-pansing matalino at tuso noong kanyang kabataan. Gayunpaman, sa pinakamalalim na kahulugan—marahil, kahit sa kanyang kaluluwa— nadama ko na ang kanyang pag-iral ay may dalang isang kakila-kilabot na sumpa at isang banal na kahulugan sa parehong bagay. Tunay nga, sandali ko lamang nasaksihan ang kanyang mga ginagawa at lubos na nabalisa at namangha; habang ang bata ay nagpakita ng isang nakakabagabag at hindi pangkaraniwang pakiramdam ng oryentasyon, lalo na sa mga sandali kung saan ang karamihan sa mga tao ay maaaring mawala ang lahat ng balanse sa sarili. Kahit na mayroon siyang hindi maikakailang kakayahan— na, tiyak kong mapapatunayan, sa pamamagitan ng aking pagiging isang mahigpit at disiplinadong tagapagsanay ng pangangatwiran at pagninilay—ang kanyang patuloy na pagpapakita nito ay palaging bumabagabag sa akin. At sa maraming pagkakataong iyon nang ipinakita ni Stephan ang kanyang kakaibang talento, naramdaman ko rin ang pareho: pakiramdam ko ay pantay na nahahati, at napunit sa pagitan ng dalawang magkasalungat na bahagi ko na nananatili, matatag sa hindi mapagkakasundong mga alitan sa isa't isa. Gayunpaman, ang napunit na pakiramdam na iyon ay hindi kailanman nagtagal, habang ang aking mga iniisip ay tila nananatili sa isang bagong gawang espasyo, ng pantay na distansya, sa pagitan ng kabaligtaran at naglalabanang mga dulo ko. Inilagay ni Medici ang kanyang kamay sa kanyang noo upang marahil ay tingnan kung may mga palatandaan ito ng lagnat. Hinanap niya ang mga bituin habang inaamin; "At sa tila walang laman na espasyo ng bagong tuklas na katahimikan, bukod sa mga sumasalungat na sigaw ng pangangatwiran at damdamin, tila ligtas kong masasaksihan ang mga ginagawa ni Stephan mula sa malayo; at manood nang may pagkamangha habang ginagamit ng batang lalaki ang aking patuloy na nanghihinang pandama sa isang malugod ngunit nakakabagabag na estado ng kawalan ng malay." Ibinaba niya ang kanyang kamay at tumingin nang blangko kay Lazarus bago umiling.

"Anong ginawa ni Stephan?" tanong ni Lazarus.

"Bueno," sabi ni Medici, habang humihinga nang malalim, at may ekspresyon ng pag-aalala, "Si Stephan ay may tendensiyang dumanas ng biglaang mga yugto—o mga pag-atake—kung saan hindi niya lubos na namamalayan ang kanyang sarili. Ang kanyang mga pag-atake ay kadalasang tumatagal at marahil ay nakakagambala sa isang walang kamalay-malay na nakasaksi, dahil iikot niya ang kanyang sarili sa kanyang lugar, nakaunat ang mga braso, at nakatitig nang direktso sa itaas. Walang malakas na tawag, palakpakan ng kamay, o direktang paghawak ang nakakaagaw ng kanyang atensyon. Maaaring ipatong ng isa ang kanyang kamay sa nakataas na mukha ng bata at iikot siya sa ilalim nito; gayunpaman, kung ang isa ay gagalaw upang harangan ang kanyang braso o hadlangan ang kanyang pag-ikot, si Stephan ay sasabog sa matinding galit hanggang sa maipagpatuloy niya ang kanyang pag-ikot. Tunay nga, sa mga sandali walang kaalam-alam sa lahat ng nangyayari sa kanya, wala siyang maalala pagkatapos. Para bang may isang hindi nakikitang belo na bumalot sa kanya upang lubos na ihinalay ang kanyang mga pandama mula sa mundo. At sa kakaiba at tila putol na kalagayan niya, siya iikot lang —*at iikot—at iikot*. Aaminin ko na, kahit sandali lang, ang basta

Ang pagkakita sa kanyang pag-ikot ay nagpagulo sa aking isipan— parang pakiramdam ko ay malapit na akong mawalan ng sariling paninindigan, kahit na hindi ako nakatayo. Gayunpaman, matagal nang nasanay sina Magdalena at Sophia sa madalas na pag-ikot ng bata at nagkunwaring hindi nila napansin.” Inalog ni Medici ang kanyang daliri kay Lazarus. “At maaari kong ipagpalagay na, kung ang bata ay aakyat sa ibabaw mismo ng kanilang mga ulo upang umikot, at nagbigay ako kahit kaunting pahiwatig o abiso ng isang '*Umiikot na Stephan*' sa kanilang kalagitnaan, tiyak na maguguhit ako doble ang poot dahil sa pagpapaalam nito sa kanila. Palagi silang nagsabwatan laban sa akin nang ganyan— silang dalawa.”

Tumalikod si Lazarus na may ngising pilit, at nagpakawala ng kaunting katatawanan mula sa kanyang ilong.

“Dapat ka bang tumawa?” tanong ni Medici nang may pag-aalinlangan bago nagpatuloy; “Gayunpaman, hindi ko ito madaling maiwaksi, o maipagkunwari na lang, lalo na't napakaraming mahahalagang sisidlan at pedestal na nasa abot-kamay ng isang umiikot na braso—at may mga hanay ng mga maselang artifact na nakahanay sa bawat dingding ng bulwagan ng manor; hindi ko maaaring pumikit.”

Pinagkrus ni Medici ang kanyang mga braso, tumango, at yumuko palapit kay Lazarus, na parang may ibinabahaging sikreto. “Gayunpaman, may mga pagkakataong nagkakasakit si Stephan, at ang mga babae ay nasa ibang lugar, tanging ako at ang batang lalaki lang ang natitira.” Itinaas niya ang kanyang baba upang magpahiwatig ng mga paparating at palihim na detalye, na ibinahagi niya rin; “Sa isang partikular na pagkakataon, nahulog si Stephan sa isang ligaw na pangyayari kung saan siya ay umikot nang direkta sa ilalim ng isang pasukan, ang kanyang nakabukang mga braso ay paulit-ulit na dumadaan sa isang haliging bato nang bahagya lamang. Nang matuklasan ito, inilagay ko ang isang mesa na may kandila at isang upuan sa tabi ng batang lalaki at ng nakapirming haligi; at sa magandang liwanag, pinag-aralan ko ang maliit na puwang sa pagitan ng kanyang mga daliring dumadaan at ng kalapit na bato. Siya ay *umikot—at umikot—at umikot*; at hindi ko kailanman inilihis ang aking tingin mula sa maikling espasyo na nalilikha niya sa bawat pag-ikot niya. Hinanap ko ang kahit kaunting pagbabago ng espasyo, kung saan ang kanyang mga daliring dumadaan ay maaaring patungo o palayo sa nakapirming haligi; gayunpaman, sa bawat pagdaan ng kanyang mga daliri, walang anumang kapansin-pansing paglihis ng espasyong iyon. Sa pinakamatagal, si Stephan ay umikot nang perpekto sa kanyang lugar. 'Kasing- kahanga-hanga nito, nakakabagabag.’ Pagkatapos ng isang panandaliang paghinto, nagkibit-balikat si Medici, inamin, “ Medyo nalasing ako—ng alak—marahil ay medyo lasing nang bumalik ang mga babae upang matuklasan ang aking patuloy na pag-aaral sa mga galaw ni Stephan.” Tumingin ang Multo at hinimas ang gilid ng kanyang mukha sa malungkot na paggunita, nagpatuloy, “Hinabol ako ng mga babae palabas ng manor; itinapon ang aking upuan at bote ng alak sa labas; at sinabihan akong pumunta at sukatin ang mga puwang sa pagitan ng mga puno.”

Napatawa si Lazarus, bahagyang nakabawi, at nagtanong, “Ano ang ginawa ng Simbahan kay Stephan dahil sa kanyang mga pag-aalsa?”

“Naku, hindi naman dahil sa pag-aalburuto ni Stephan—nang umikot si Stephan, nanatiling tahimik siya.” Ang

Naghinala si Church kay Stephan nang ibuka niya ang kanyang bibig— tunay ngang may dila ang bata. Katulad na katulad siya ng kanyang ina sa bagay na iyon. Hindi ko ibig sabihin na nagsasalita siya nang walang galang, o bastos ang dila. Sa kabaligtaran, siya ay lubos na magalang at mahusay magsalita, kahit na nagpakita ng pagiging mabait sa kanyang mga walang pigil na pangungusap. Ang problema kay Stephan ay ito: kung ang isang ideya ay nagsimulang sumagi sa kanyang isipan, sinasabi niya ito kahit bago pa man tuluyang mabuo sa kanya ang bagong ideya. Paminsan-minsan, kailangan niyang pigilin ang kanyang dila hanggang sa maabutan ito ng ideya sa kanyang labis na nakatutuksong pagnanais na ipahayag ito. Tunay nga, tila hindi niya kayang pag-isipan ang isang kaisipan nang sapat na katagalan upang masukat ang kahalagahan o kaangkupan nito bago ito ibahagi nang malakas. Kaya, kung ang isang ideya ay nabubuo sa kanyang isipan, ito ay nabubuo rin sa isipan ng mga kasama niya, sa pamamagitan ng kanyang hindi mapakid dila—walang pagsala, sinabi niya ang kanyang iniisip kapalit ng lahat ng iba pa.

Ang partikular na detalyeng ito tungkol kay Stephan ay labis akong nabagabag— higit pa sa kanyang pag-ikot —lalo na nang hayagan siyang makipag-usap sa isang malapit at madalas niyang kaibigan na nagngangalang "Victor." Isinandal ni Medici ang kanyang mga kamay sa kanyang balakang, itinutok ang kanyang mga labi, at tumango. "At tulad ng pag-ikot ni Stephan, nagkunwaring hindi naririnig nina Sophia at Magdalena ang lantaran at patuloy na pag-uusap ng batang lalaki sa kanyang kaibigan. Mas mainam na hindi ako makinig. Isa pa ring tunay na mahirap na gawain para sa akin na pigilan ang aking sarili kapag inuudyukan ng mga babae si Stephan na makipag-usap nang personal at detalyado sa kanyang kaibigan, na kumikilos na parang bahagi si Victor ng aming pamilya. Agad na bumubulong ang mga babae kay Stephan, para tanungin niya si Victor kung gusto niyang sumama sa kanila p... ang bakuran ng manor; o sumakay sa karwahe papuntang bayan; o kahit kumain kasama namin sa mismong dulo ng mesa ko rin."

Umiling si Lazarus dahil sa pagkalito. "Bakit ka naman nabagabag ng presensya ni Victor?"

Itinaas ni Medici ang kanyang noo at tahasang sinabi, "Hindi kailanman umiral si Victor."

"Pero sinabi mo naman na kaibigan ni Stephan si Victor, 'di ba?"

"Sinabi ko na si Stephan ay may malapit na kaibigan na nagngangalang Victor—ngunit, ang kanyang kaibigan ay hindi totoo. Higit pa rito, hindi papayag si Stephan na magkaroon ng ibang kaibigan, maliban sa 'Victor' na ito, na kaniyang nilikha, ganap na mula sa mga guniguni ng kaniyang isipan."

"At nalaman ng Simbahan ang tungkol sa kaibigang pinlano ni Stephan?" tanong ni Lazarus.

"Tunay nga; halos kaagad," pagtibay ng Multo. "Kaya, ipinatawag ng konseho ng Simbahan si Stephan para sa sinumpaang pag-amin at buong patotoo. Bago iyon, sinubukan kong kumbinsihin ang batang lalaki na bawiin ang lahat ng tungkol sa pag-iral ni Victor; gayunpaman, sa panahon ng pagdinig, ang kanyang hindi mapakali na dila ay sumagot sa bawat tanong ng konseho, nang lantaran at walang konsiderasyon. Sa huli, tumanggi siyang palayasin ang kanyang nagkunwaring kaibigan. Sa halip, ikinagalit niya ang mga matatanda ng konseho, na nagmumungkahi na maaaring sila ay mahina, sa pagsasabing 'ang mga matatandang lalaki ay nagdurusang

mula sa lumalalang mga mata, nanghihinang mga tainga, kumukupas na buhok, at kumukupas na balat.” Umiling si Medici . “Hindi ko dapat pinag-usapan ang mga detalye ng pagtanda kay Stephan. Tunay ngang hindi mapigilang magsalita ang batang iyon.”

“Gayunpaman, hindi hayagang kinondena ng konseho si Stephan hanggang sa tumayo siya nang harapan at nakipag-usap nang pabulong kay Victor. Kaagad, iniutos ng Simbahan na mahigpit siyang ikulong para sa pagmamasad; pagkatapos nito, natuklasan nila ang kanyang pagkahilo . Isang araw lamang ang lumipas bago ipinatawag ng mga matatanda ng konseho si Magdalena sa kanila, upang masaksihan niya ang tala ng kanilang mga natuklasan. Dahil sa desperado at labis na kalungkutan, nakiusap si Magdalena na samahan ako, at kasama nito, ang anumang impluwensya na maaaring maibigay ng isang kagalang-galang na manggagamot ng bayan. Kaya, sinamahan ko siya sa mga silid-aralan ng konseho sa pag-asang hikayatin ang Simbahan na palayain si Stephan sa ilalim ng aking espesyal na pangangalaga; gayunpaman, nakarating na ang konseho sa isang hatol sa kondisyon ng bata. Sa kanilang pormal na atas, sinabi nila na si Stephan ay dumaranas ng isang pambihirang karamdaman, na nangangailangan ng isang malubhang reseta ng mga paggamot na labis na inilalapat na hindi sakop ng 'kapansin-pansin ngunit limitadong kakayahan ng mga karaniwang manggagamot.’”

"Ano ang hatol?"

"Kahit anong uri ng operasyon ang irereseta nila—at higit pa," reklamo ni Medici. "Sa kaso ni Stephan, inaangkin nilang natuklasan nila na nagdurusa siya sa matinding pisikal na pagkakaroon ng isang Succubus."

"At ano ang isang suc— oo—"

"Isang babaeng Espiritu ng Demonyo—gaya ng malinaw na paglalarawan dito ng konseho—na kumakapit sa isang mortal na lalaki, sa pamamagitan ng espirituwal na pang-aakit, upang makuha ang lahat ng kanyang kakanyahan. Natuklasan ng Simbahan na ang Babaeng Demonyo ay nagngangalang *Lamiamubus*, o katulad na pangalan; at pagkatapos ng maingat na pagsasaalang-alang ng mga kleriko, dumating sila sa isang maigsi na konklusyon na ang Espiritu ng Demonyo ay kahit papaano ay nakapasok sa mga panaginip ni Stephan, na inihayag ang Kanyang sarili sa batang lalaki, bilang 'Tagumpay' lamang, bago nilabag ang kanyang kaluluwa."

Nagkibit-balikat si Lazarus. "Victor?" Huminga siya nang malalim. "Paano nalaman ng Simbahan ang tunay na pangalan ng Demonyo —ito bang '*Lamia*—'?"

"—*mubus*, " pagtatapos ng Muldo sa pangalan. "Ang konseho ay pormal na bumanggit sa isang kilalang talaan ng papa ng isang kilalang obispo, na hayagang pinangalanan bilang, '*Isang Canin ng mga Worm*', o isang bagay na katulad nito—ang mga detalye ng kanilang mga inaangkin na natuklasan ay hindi ko pa rin maintindihan, lalo na't tunay akong naniniwala na gumawa sila ng padalus-dalos na paliwanag upang kumbinsihin at patahimikin ang isang galit na kongregasyon."

Pinikit ni Lazarus ang kanyang mga mata habang may bakas ng paghihinala sa kanyang mukha. Sinalungat niya ang pahayag ni Medici; "Wala akong maalala na '*Canon of Worms*'; gayunpaman, nabasa ko

ng isang sagradong *Kanon*, na isinulat ng Obispo ng *Worms*. Maaaring iyon ang iyong nilalayong sanggunian?”

“*Mga kanon—mga obispo—mga uod—* hindi ko maalala ang eksaktong mga salita ng konseho ng Simbahan,” Inamin ni Medici nang may paghamak, habang maluwag na inihagis ang kanyang mga daliri.

“Tatal, ako ay bihasa sa sining ng alchemy, at naglingkod nang may katapatan bilang isang practitioner na manggagamot; gayunpaman, bahagya lamang akong bihasa sa mga paraan ng liturhiya.” Umiling siya at bumuntong-hininga.

“Gayunpaman, si Stephan ay isang mahinang batang lalaki; ang kanyang paulit-ulit na paghampas at bukas na mga sugat ay nagpabago sa kanyang dugo. Nagmakaawa ako sa Simbahan na pahintulutan akong makita at gamutin si Stephan sa ilalim ng mahigpit na pangangasiwa ng mga klerigo; ngunit tinanggihan ng konseho ang lahat ng pagkakataong makasama ang bata. Sa halip, at Labag sa aking taimtim na payo, ang mga pari at manggagamot ng Simbahan ay nagpatuloy sa reseta ng *'pagpapahid ng langis sa ulo,'* kasama ang isang mahigpit na *'rehimen sa pagdumi.'*”

“Ano ang *pagpapahid ng langis sa ulo?*” tanong ni Lazarus.

“Ito ay isang kasanayan ng katumpakan ng mga pari kung saan tatlong hinirang na ahente ng Simbahan ang naglulubog sa likod ng ulo ng isang taong sinapian ng isang mangkok ng konsagradong langis. Ang unang ahente ay nagbibigay ng langis, ipinapahid ito sa mga mata, ilong, at bibig ng taong sinapian, upang hugasan ang lahat ng pandama ng Masasamang Espiritu. Ang pangalawang ahente ay binibigkas ang mga banal na kasulatan habang inilalapat ito, upang maiwasan ang mga kalapit na Demonyo at Diyablo na marumihan ang langis. Kasabay nito, ang ikatlong hinirang na ahente ay nagpapala sa hininga ng taong sinapian ng walang patid na daloy ng asupre at matingkad na usok ng dayap, hinihipan ito nang eksakto sa mga butas ng mukha ng taong sinapian. Sa kabuuan, ang proseso ay medyo mahaba at masalimuot, na nangangailangan ng tatlong araw at tatlong gabi ng patuloy na reseta.”

“May narinig na akong balita tungkol diyan, pero ano nga ba ang ibig sabihin ng *pagdumi?*” tanong ni Lazarus.

“Ang mga linta ay parang mga bulate sa ilog na ngumunguya ng balat at kumakain ng mga likido sa katawan. Ikinabit ng mga manggagamot ng Simbahan ang isang tambak ng makatas na linta sa singit ng bata, upang makuha ang lahat ng kanyang lason. Iyon ang huling narinig namin tungkol sa lumalalang kondisyon ni Stephan; at tatlong araw ang lumipas nang ilibing nila siya.”

Napaatras si Lazaro sa pagkalito. “Wala bang sugat ang likod niya? Saan?”

Sinampal ba nila siya?”

“Tumanggi silang sabihin; at hindi namin nakita ang katawan ng bata o ang kanyang nag-iisang lapida— ang huling hantungan ni Stephan ay naging isang naglalahong palaisipan sa aming lahat.” Ang Multo nagkibit-balikat. “Gayunpaman, ang bata ay mahina, at kakaiba sa kanyang sariling lihim na paraan; ngunit siya ay hindi kailanman sinapian, maliban sa kakaiba ngunit tapat na isip at puso. Sa kabuuan, napunta siya sa isang mahigpit na binabantayang libingan, walang hanggang tapat sa kanyang Multong kaibigan. At pinaghihinalaan ko na si Stephan ay ligtas na ngayon sa Langit, sa kanyang tabi, at marahil ay mas matagal pang umiikot at nakikipag-usap sa kanyang kaibigang si Victor.

“Madilim na panahon iyon,” buntong-hininga ni Lazarus.

“Isa itong madilim na panahon para sa lahat,” pagtitibay ni Medicci, “Lalo na para sa mga tao, kapwa hangal at matalino, na hindi kayang magbigay ng kanilang mga ikapu sa Simbahan. At para sa atin na may kakayahang magbigay, at mga may pinag-aralan, at nangahas na maghagis ng liwanag o pag-asa sa mahaba at malalayong anino ng Simbahan, ang mga iyon ay tunay na kakila-kilabot na mga panahon.”

“Gayunpaman, dahil sa iyong kayamanan, kaya mo nang bayaran ang iyong mga ikapu, hindi ba?” tanong ni Lazarus, na nagmumungkahi na maaaring mas mahirap ang pinagdaanan ni Medicci kaysa sa karamihan.

Tumango ang Multo. “Totoo; naging maayos ang aking kalagayan, kahit na labis-labis ang aking pagbibigay ng ikapu. Lalo na't gustung-gusto ng Simbahan ang mga mayayaman. Humihingi lamang sila ng sapat mula sa kaban ng mga mayayaman upang mapanatili ang mga mayayaman sa kanilang lugar at, kasabay nito, ay binubuwisan sila nang malaki, kaya't hindi sila lalong yumaman kaysa sa dati nilang kalagayan. Hinayaan lamang ng Simbahan ang sarili nito, ang mga kinatawan nito sa pananalapi at papa, at ang mga tapat na basalyo ng mga maharlika na palaguin ang kanilang kayamanan. Gayunpaman, nagbigay ako ng mga ikapu at mabubuting salita sa mga pari bago sila pinaalis, at tahimik na isinumpa ang mismong lupang kanilang tinatapkan.”

“Sa lihim, natagpuan ko ang mga taong ito ng Simbahan na mapagmatuwid at may malasakit sa sarili, na lubos na kasuklam-suklam. Kinamuhian ko sila, inihalintulad ang kanilang kalagayan sa isang malaking baha ng mga matamlay na linta na kumukuha mula sa materyal na mga ari-arian at pagsisikap ng lahat ng taong kanilang nakakasalamuha. At kapalit ng gayong mga materyal na pakinabang, nag-alok sila ng mga walang kabuluhang salita ng awtoridad, magastos na kapatawaran, at maling pangako ng Langit. Tunay nga, inaasahan nila ang tunay at nasasalat na ari-arian kapalit ng pagsasabi lamang ng kalokohan sa anyo ng retorika sa relihiyon at politika. At maging ang kanilang mga nakumpiska ay binubuo ng ilang liyebre at mga pitas na gulay mula sa isang magsasaka at sa kanyang asawa, o isang supot ng ginto at ilang kabayo mula sa isang panginoon at sa kanyang ginang, itinuturing ng mga lalaking ito ang kanilang mga salita, panalangin, at pangako—ang kanilang mga dasal—na kasinghalaga ng anumang buwis na ipinataw sa sinumang tao, anuman ang halaga. Tatal, sa kanilang paningin, ang pangako ng buhay na walang hanggan ay kasinghalaga rin sa isang dukha gaya ng sa isang hari. At bagama't ang ideya ng imortalidad ay maaaring pansamantalang mapawi ang gutom ng isang nagugutom na tiyan, o kahit na paluwagin ang mga tali ng pinakamasikip na supot; ang mapait na katotohanan ng bagay na ito ay ito: hindi mabubusog ng isang tao ang kanyang tiyan sa mga salita, bago sumakay papuntang bayan para sa isang panalangin, sa pag-asang matupad ang isang pangako. Kahit na ang mga matamlay, walang kakayahan, at madaldal na mga tao ng Simbahan ay alam ito; at ito mismo ang dahilan kung bakit sila humingi mula sa lahat, anuman ang kanilang tinatanggihan na ilaan para sa kanilang sarili: pangangaso, mga inaning gulay, mga kabayong pinalaki nang maayos, mga kayamanang pinaghirapan ng pamilya, at ang pawis at paggawa mula sa lahat ng panday ng lahat ng uri ng hanapbuhay. At lahat ng kayamanang kanilang naipon mga pagsisikap ng mahihirap at mayayaman, inangkin nila bilang nararapat na bayad ng panghabambuhay na ikapu na utang sa Simbahan.”

“Mga ikapu?” tanong ni Medici, hindi makapaniwala, bago bumuo ng isang bagong takbo ng pangangatwiran. “Upang ilaan para sa Diyos? Naniniwala ba ang mga lalaking ito ng Simbahan na sila ang Diyos?” Sandaling hinaplos ng Multo ang kanyang baba bilang isang mala-dramatikong pagpapakita ng pagmumuni-muni. Pagkatapos ay tumawa siya nang malakas, at sinuri ang kanyang mga pagtutuos. “Kung tama ang pagkakatanda ko, ang Diyos ay hindi nagdurusa sa hapdi ng gutom, at; ni hindi siya pumupunta, pabalik-balik, sa pamamagitan ng isang kabayo; ni hindi siya pumupunta sa bayan para sa mga labis na pamimili.” Nagdilim ang kalooban ni Medici at tumingin siya nang diretso kay Lazarus. “Hindi, ang mga ikapu na ito ay itinabi para sa mala-linta at marangyang pamumuhay ng mga klero ng Simbahan at ng mga malapit na kasama nito. At para sa aking sarili, isinaalang-alang ko ang mga pari, nang maramihan, ay parang mga kulungan lamang ng mga disiplinadong magnanakaw, na determinadong samsamin ang kayamanan ng lahat ng taong may takot sa Diyos. Gumalaw sila sa halos parehong paraan, tulad ng isang mabagal at nakapanghihinang sakit—kumikilos bilang isang kumakalat na at walang pigil na impeksyon. Ang kanilang pamamaraan ay hindi lingid sa akin, gaya ng mapapatunayan ko, kahit na unti-unti. Una, ang mga klero ay magpaparumi sa isipan ng mga karaniwang tao gamit ang ang katiwalian nito sa mga karaniwang isipan, na nagtanim ng mga hindi kinakailangang binhi ng hinala, pangamba, at pagdududa sa sarili. Pangalawa, patuloy na sisirain ng mga klero ang mga apektadong tao sa pamamagitan ng regular na pangangasiwa sa mga ito para sa tahasang layunin na palitan ang lahat ng kanilang dating damdamin ng merito at kabutihan ng mga nagpapahinang damdamin ng kawalan ng halaga at pagkakasala. Panghuli, noong ang mga tao ay nasa pinakamahinang kalagayan, at sa wakas ay naniniwala na sila ang tanging sanhi at bunga ng bawat masama at nakakahiyang pangyayari sa mundo, gagawa ng hakbang ang mga klero upang sila ay lamunin, halos mamatay—ngunit hindi lubos—dahil umaasa sila, at patuloy na kumukuha mula sa kanilang patuloy na materyal na halaga. At panghuli, ang mga klero ay gamitin ang bagong tuklas na halagang ito upang mahawahan ang mas maraming masa ng mga dating kuntento at walang kamalay-malay na mga tao, upang mapalawak pa ang kanilang mga makamundong pakinabang. Sa katunayan, ang pamamaraang ito ng masa at paulit-ulit na impeksyon ay higit na idinisenyo upang kumalat na parang salot ng sama-samang pagkaalipin—lahat ay para sa kapakanan ng pag-iipon ng mas maraming kayamanan para sa makamundong Simbahan, sa anyo ng mga walang hanggang ikapu.”

“Mga ikapu, para sa Diyos?” tanong muli ni Medici, nakasandal sa isang nakatayong bahagi ng barandilya habang ibinabaling ang tingin sa dagat. “Walang kinikilalang kahinhinan o empatiya ang Simbahan sa ang kanilang di-mapigilang pagnanais na samsamin ang bawat makamundong ari-arian—mula sa pagkumpiska ng maliit na basket ng gulay ng isang magsasaka, hanggang sa pagsamsam ng bawat ikatlong kabayo sa mga probinsya nito; ang kanilang napakalaking gana ay hindi kailanman nabusog. At matitiyak ko sa iyo na ang Simbahan ay hindi kailanman nagbigay ng mga gulay ng mga magsasaka sa mga nagugutom, o nangangailangan; at tiyak na hindi nila inihandog ang mga ito sa Diyos bilang handog na susunugin. Sasabihin ko sa iyo nang eksakto kung ano ang ginawa nila sa mga ito—kinuha nila ang mga ito para sa kanilang sarili. Ang mga matataba na pari, obispo, at mga maniningil ng ikapu ay kumain ng mga ito, para lamang ihain sa mga labangan ng kanilang sariling pinatabang baboy, ang anumang natitirang bahagi ng pagkain nang mas mahaba kaysa sa isang pagkain; iniwan ang mga magsasaka upang aliwin ang kanilang umiiyak at nagugutom na mga anak, na nagdurusa sa isa pang gabi ng, mga mangkok ng pinakuluang damo n

pahiwatig ng halamang gamot.

Humarap si Medici kay Lazarus at tumango. "Nakita ko mismo ng sarili kong mga mata, sinasabi ko sa iyo; kilala ko ang matabang pari at ang kanyang bakuran ng baboy, at pati na rin ang mga kapus-palad na magsasaka." Ngumisi si Medici. "Lihim kong binigyan ang gutom na pamilya ng tatlong kambing, dalawang laruan para sa dalawa." mga bata, isang malaking supot ng mga barya, at pinangako ko sa kanila na hindi nila ito dapat ipagtapat —lalo na sa Simbahan. Tatal, ayaw ko namang mahulog kahit isang piraso ng buto, litid, o buhok mula sa tatlong kambing na iyon sa labangan ng baboy, para lamang ipakain sa matatabang pari, sa kanyang mga kasama, at sa mas pinatabang baboy. At ang mga magsasaka ay lubos na nagpapasalamat, alam kong isinugal ko ang pagkumpiska ng aking buong ari-arian dahil sa pag-transaksyon ng donasyon sa labas ng mga talaan ng kaban ng bayan ng mga pari. Tinupad ng pamilya ang kanilang pangako, walang ipinagtapat tungkol sa bagay na ito; at hindi na sila muling nagluto ng damo. Di-nagtagal pagkatapos nito, ang ama ng pamilyang iyon ay naging isa sa aking minamahal at pinagkakatiwalaang mga lingkod; at kalaunan, isa na nagdala ng ang aking mga labi sa huling hantungan nito." Bumuntong-hininga si Medici at ngumiti. "Tunay nga, hindi namin kayang tustusan ang bawat magsasaka sa probinsya; ngunit nakatagpo kami ni Sophia, sa aming mga puso, ng isang malalim na pakiramdam ng kaaliwan sa pagkakaroon ng kakayahang mag-alok ng isang kislap ng pag-asa sa kahit isang pamilyang nangangailangan."

Ngumiti si Lazaro. "Sigurado akong walang hanggan silang nagpapasalamat, para sa iyong kabaitan. At naniniwala ako na maaaring malaman ko, kahit sa pinakamaliit na paraan, kung ano ang naramdaman mo. Minsan ko nang ginawa ang katulad na bagay."

"Oh?" Ibinalik ni Medici ang baba niya. "Sabihin mo nga sa akin, kung maaari."

Pinigilan ni Lazarus ang isang mapangutyang tawa. Bumungad sa kanyang mukha ang kahihyan at kahihyan nang aminin niya, "Tunay nga, hindi iyon kasing-tapang o kasing-tagal ng iyong kabaitan." Nagkibit-balikat siya. "Gayunpaman, noong minsan akong nakatira sa mga katakomba ng Abbey, nagdala ako ng isang bahagi ng aking pagkain sa isang gutom na bilango; kahit na, inutusan ako ni tatay na kainin ang lahat ng aking pagkain, at pinagbawalan akong lumapit sa mga selda ng bilangguan. Nabagabag ako na suwayin ang mga ganoong utos; gayunpaman, mas tumatak sa akin ang ideya: na maaari kong kainin ang lahat ng aking pagkain at iwanan ang iba na walang makain, lalo na kapag may sapat na pagkain na maibabahagi. At habang ako'y kumakain, alam ko na, kung kakainin ko ang lahat ng aking pagkain—hindi ko ito ibabahagi sa isang gutom na kaluluwa—kung gayon ay mas makadarama ako ng kawalan, pagkatapos, kaysa kung naamoy ko lang ang pagkain at hindi ko kailanman kinain ang unang kagat nito. Hindi ko maikakaila ang ideyang ito, higit pa sa hindi ko matatanggap ang aking tungkulin na sundin ang mga utos na ibinigay sa akin; kaya't tinalikuran ko ang aking mga tungkulin at tinulungan ang bilango nang palihim—kahit na subukan at palayain siya mula sa kanyang pagkabihag."

"At pinalaya mo ba siya?"

"Tumanggi siya, dahil itinuring niya ang kanyang sarili na malaya na."

"Buweno, gaya ng sabi, 'Ang mabubuting kaibigan ay nagmumula sa mga taong gutom at busog'. Sigurado akong siya nga

Lubos na nagpapasalamat sa iyong walang pag-iimbot na pagsisikap, Lazarus.”

“Naniniwala akong ganoon nga,” sabi ni Lazarus, habang nakangiti. “At pagkatapos, kahit na sinuway ko ang aking mga tungkulin, mas busog pa rin ako kaysa, marahil, kung nakakain ako ng tatlong kambing, nang buo.” Tumawa si Medici. “Oo nga. Iyon ang eksaktong pakiramdam na alam ko. Sino siya, ang bilanggo na ito?”

Nawala ang ngiti ni Lazaro. Ibinaba niya ang tingin. “Hindi ko alam ang pangalan niya. Pero, sinabi niya na mas maaalala ko siya bilang, *'Kawawang Tao kay Kristo'*.”

Naglaho ang saya ni Medici nang magkomento siya, “Napapansin ko na maraming mga taong mapagpakumbaba at deboto, na matagal nang patay at nakalimutan, ang maaaring maalala at parangalan ng angkop na titulo ng kalabuan at maluwalhating karangalan.”

Pagpalain magpakailanman ang lalaking ito, na inyong naaalala bilang ganito, si Lazaro. Ito ay isang titulong maaaring kainggitan ng sinumang Papa; ngunit mayroon itong karaniwang damit, na walang sinuman ang mangangahas na isuot.

“Oo,” pagtibay ni Lazaro, “Angkop; at aalalahanin ko siya sa ganoong paraan.”

“Angkop nga,” sabi ni Medici bago itinaas ang isang daliri sa hangin, upang ipahayag, “At sa pamamagitan ng katulad na pagsusuri, na angkop na inilapat, ang ekspresyong ito ay pantay na angkop: kahit na ang Simbahan ay puno ng labis na katabaan, karangyaan, at mga kalokohan, hindi mo maririnig ang isang tao ng Simbahan na hayagang ipinagmamalaki ito, sa pamamagitan ng pagtawag sa kanyang sarili na, *'Mayamang Tao ng Simbahan'*.” Tatal, kung tunay niyang hinuhugot ang kanyang kayamanan mula sa pitaka ng Santo Papa nito, hindi niya ito kailanman hayagang aaminin, dahil sa takot na mawala ang kanyang pinagmumulan ng karangyaan. At kung siya ay isang tao ng Simbahan, na tapat na hindi nakakuha ng kanyang kayamanan mula sa kaban nito, hihingi ang Simbahan mula sa kanya, ng lahat ng ulat ng kanyang patuloy na tagumpay, sa anyo ng karagdang mga ikapu. Kaya, maraming mayayaman at relihiyoso na mga tao ng Simbahan, buhay at maayos, at maaaring tunay na magsuot ng ganitong malinaw at mapagmataas na titulo; ngunit, walang sinuman ang tapat, at hayagang gagawa nito. Alam mo ba kung bakit, Lazaro? Sasal. Mula sa aking personal na pananaw, ang Simbahan ay halos maihalintulad lamang sa isang ginintuan at niluwalhating tambak ng mga uod na kumakain sa pagkabulok ng isang unti-unting humihinang Sangkatauhan; lahat, habang mag-isang pinapanatiling malapit sa kamatayan ang mga walang kamalay-malay na tao gamit ang paulit-ulit nitong paglabas ng banal na lason.

Sinaway siya ni Lazaro. “Ang mga walang-galang mong salita ay labis kong binabagabag, sa loob ng ilang panahon.” Dapat mong iwasan ang pagsasalita nang napakasama laban sa Simbahan at sa mga lingkod nito ng Diyos. **Ayoko nang marinig pa iyon.**”

Ang biglaang pagpapakita ng pagkamangha ni Medici ay natumba sa kakatawa. Ibinuka niya ang kanyang mga braso, sa isang halatang pagpapakita ng sarili. “Patatayoin ba ako sa harap ng konseho ng Simbahan, gayong nananatili silang bingi at bulag sa aking pagdalo? Ipapakulong ba ako ng mga pari sa erehiya o pangkukulam, at kukumpiskahin ang aking mga ari-arian sa mundo, gayong wala akong kahit isang hiwa ng laman para sa aking sarili? Magdurusa ba ako ng pangalawang kamatayan, sa pamamagitan ng

apoy? Posible ba ang ganoong bagay, na ang mga patay ay dapat matakot sa kamatayan? Mahahanap ko ba ang Impiyerno, sa pamamagitan ng masasakit na salita?” Ibinaba ni Medici ang kanyang mga braso. “Sinubukan ko—ngunit walang nangyari.”

“Nagpapakita ka ng iyong sarili bilang isang mapait na kaluluwa,” malinaw na sabi ni Lazarus. “Paano ka nabigyan ng Langit, gayong ang iyong puso—”

“Alam ng Diyos,” singit ni Medici at bumuntong-hininga, “Mayroon akong pasan ng sama ng loob laban sa Simbahan. At may mabuting dahilan, dahil ang Panginoong Diyos mismo, ay hindi nangangailangan ng alinman sa mga ito.” a, *Bikaryo ni Kristo*, ni isang hukbo ng mga klero, ni isang mataas at mataas na templong marmol, upang makipag-ugnayan sa Kanyang kawan. Mula noong panahon nina Adan at Eva, at ng kanilang mga anak, ang Panginoon ay direktang nagsalita sa kanila, sa pamamagitan ng kanilang sariling mga puso. At naririnig Niya tayo kahit ngayon sa ating mga pribadong panalangin sa Kanya. Saan may lugar o papel ang Simbahan diyan? Wala, sabi ko, maliban sa paglilipat at pagkasira ng komunikasyon sa Banal.”

Umalingawngaw sa sasakyang-dagat ang mga unhol ng mga naka-stretch at lumalawak na tabla; at isang nasugatang kawan ng mga gull na nakahiga sa kubyerta ang biglang lumipad paitaas, patungo sa baybayin. Lumapit si Medici at kinausap si Lazarus nang mas personal. “Dapat kong ipaalam sa iyo, Lazarus, na hindi ko kinamumuhian ang aking Panginoong Diyos dahil lamang sa pinagdududahan ko ang Simbahan. Ang dalawa ay hindi kailanman magiging isa. Hindi sila natural na magkakasama. Walang templo sa Hardin ng Eden —isa lamang puno ng tukso. Ang ating Ama, na naninirahan sa Langit, at ang Kanyang Kabanalan, na tumatawag sa kanyang sarili na *Ama ng Simbahan*, ay magkahiwalay na parang araw at buwan. Ang kanilang magkakaibang mga imahe ay pinagsama sa isang gawa-gawang pagsamba ng mga tiwali, oportunist, at hambog na mga taong ito na naghahangad ng kapangyarihan at kontrol sa mga mapagkukunan ng iba. Nakita ko mismo ang kanilang mga lihim. Dahil sa dating katayuan sa lipunan, ranggo, at pribilehiyo, nakipag-ugnayan ako sa pinakamasama at pinakamapanlinlang sa kanila. Ang aking bukas-palad at patuloy na mga kontribusyon sa Simbahan ay nagpigil sa mga mayayabang, mapagkunwari, at parasitikong mga taong ito —at lalo na ang aking mas *kaduda-dudang* mga gawaing alkemikal. Maaaring hindi ko pa nababasa ang Banal na Kasulatan, ngunit relihiyoso akong naupo sa mga sermon sa Simbahan kasama ang aking mahal na si Sophia, sapat na ang tagal upang maalala ang pangangaral ng banal na kasulatan. At ang isang alaala na malinaw sa aking alaala ay ang mismong utos na ito: *'Huwag mong gamitin ang pangalan ng Panginoon mong Diyos sa walang kabuluhan.'* Ngayon ay hinihiling ko ito sa iyo, Lazaro. Kung ang isang tao ay mayabang na igiit na siya ay tawaging Kanyang Kabanalan, na inaangkin na siya ay

ay ang pinakamataas na kinatawan ni Kristo, at sa pamamagitan *lamang* ng kanyang Simbahan maaaring matagpuan ng iba ang wastong penitensiya, absolusyon, at muling pakikisama sa Panginoon— hindi ba siya nagkakamali para dito?”

Lumapit si Medici kay Lazarus at nagtanong nang iba, “Kung ang mga taong mayabang at relihiyoso ay nangangakong magsalita sa pangalan ng Panginoon, kung gayon, sa pamamagitan ng gayong kahangalan, hindi ba sila gayundin ang paggamit ng mismong pangalan ng Panginoon mong Diyos sa walang kabuluhan? Hindi pa ba sapat ang linaw nito?”

Sumagot si Lazaro, umiiling at tumalikod. “Marahil ay binabaluktot mo ang orihinal na kahulugan nito.”

Mas marami pang mga tabla ang lumangitngit sa katawan ng barko.

Idiniin pa ni Medici ang kanyang mensahe, “Alam ng Panginoon ang puso ko, Lazaro, kaya nga ako binigyan ng Langit. At alam din ng Panginoon, ang puso ng masasama, na maaaring magplano sa pamamagitan ng interbensyon, na pumagitan sa Diyos at Tao, habang inaangkin na sila ang tanging daan patungo sa Langit—isang landas na *nararapat* lamang makamit sa pamamagitan ng mga ikapu, dugo, pawis, at pagdurusa. Ang mga taong ito ay mga halimaw, at sabik at tiyak na iinom ng natapon na dugo ng iyong mga anak upang busugin ang kanilang walang humpay na pagkauhaw sa kapangyarihan at kontrol gamit ang isang walang kabusugan at napakalaking kapalaluan. Noon pa man , at magpakailanman —ito ang kalikasan nito— na ang Kasamaan ay nananatiling masama, habang tinatawag ang sarili 'mabuti'. Katotohanan, kung paanong ang Kasamaan ay mariing nagpapahayag na ang tanging landas tungo sa kaligtasan.”

Nakita ni Medici ang lumalaking inis sa mata ni Lazarus at biglang sinala ang kanyang *makulay* na mga opinyon— lalo pa niyang pinagbuti ang kanyang lektura, pinaghalo ang siyentipikong obserbasyon at sinisiyasat ang metodolohiya sa paniniwalang relihiyoso at nakaraang kasanayan upang maipahayag ang kanyang sarili. mga lohikal na konklusyon. “Mula sa aking matalas na paggunita, hindi ito isang pasanin na ipinataw ko sa aking sariling mga balikat, ni isa na madali kong maitataboy, sa sarili kong kagustuhan, nang hindi nawawala ang lahat ng magandang pananaw sa masamang katotohanan. At tunay nga, natagpuan kong lubos na kakila-kilabot para sa Simbahan na kumilos sa isang tiyak na paraan na mahigpit na ipinagbabawal ng Banal na Kasulatan. Sa mga mapanlinlang na pakikitungo nito, ang Simbahan ay walang hanggang nag-utos na walang sinuman ang dapat magmana, magnasa, o magmahal ng anuman sa lupa, maliban sa pagkakataong magkaroon ng lugar sa Langit, tulad ng pagnanasa at pagmamana ng Simbahan ng lahat ng uri ng kayamanan sa lupa, sa paraan ng mga nakolektang ikapu, na bukas-palad nitong hinati sa malawak nitong mga klero na binubuo ng mga kinatawan ng Santo Papa. Bilang isang taong may disiplina at mahigpit na pag-aaral, hindi ko basta-basta maaaring suwayin ang aking sariling mga tungkulin at maingat na mga pamamaraan ng pagmamasid at, kasabay nito, balewalain ang masasamang epekto ng Simbahang nagsasagawa nito. Hindi rin ako magbubulag-bulagan sa maraming sanhi ng takot, kahirapan, pagdurusa, at kamatayan, na nangyari nang sagana, sa ilalim ng walang awang pamamahala nito. Hindi ko kaya—ako ayoko. At dahil diyan, gaya ng tama mong hinulaan sa akin, ang sama ng loob ay isang krus na lagi kong dadalhin.”

Biglang lumihis ang direksyon ng barko at tumirik sa mas matarik na anggulo, ang mga tabla ng katawan nito ay nabasag at natumba sa pagitan ng mga bato sa baybayin at ng bigat ng nagbabagong bigat nito, inihanda ni Lazarus ang sarili at itinutok ang mga kilay sa Spectre. Tumayo ang barko nang humupa ang isang bagong tahimik na pag-upo. Pinagsalikop ni Medici ang kanyang mga braso sa kanyang dibdib at nagpatuloy, na parang hindi kailanman gumalaw ang barko. "Bilang isa pang magandang halimbawa ng kasanayan ng Santo Papa, kung saan ninanakawan ng Simbahan ang mga mahihirap para sa sarili nitong pakinabang; minsan ay nakakita ako ng isang ginintuang karwahe ng mga pari sa plasa ng bayan, na may mga kagamitan

na may anim na kabayong may tali at isang napakabigat na tagapagpatakbo. Ang karwahe ay nakatayong hindi gumagalaw sa harap ng isang isang tindahan ng sapatero, ang loob nito ay puno ng mga sapatos na pinong-pinong ginawa. Noong una, hindi ko masyadong inisip ang sandali; at baka nagpatuloy na sana ako sa aking paglalakbay, kung hindi lang napansin ang isa sa mga partikular na marka ng kabayo. Dinaig ako ng kuryosidad; kaya tumawid ako sa eskinita para mas masuri ang hayop at, dahil hindi pa rin ako sigurado sa pagkakakilanlan nito, tinawag ko ito. Itinaas ng kabayo ang mga tainga nito at nakita ako. Isa siyang mabait at maamo. Nagngangalang Barlow siya — tinulungan ni Magdalena na ipangalan ito noong siya ay isang batang asno pa lamang. Regular na ginagawang hardin ni Barlow ang mga hardin para sa isang pamilyang magsasaka na nakatira sa dating lupain ng mga magulang ni Stephan. Gayunpaman, hindi ko inaasahan na si Barlow ay magpupumiglas nang ganito katindi laban sa kanyang mga pagpipigil, kahit na takutin ang ibang mga kabayo at magdulot ng galit sa nagmamaneho ng karwahe. Ibinato ng nagmamaneho ang kanyang latigo sa akin, sumisigaw nang malakas kahit na marinig ng Papa sa Roma. Pagkatapos ay hinampas niya ang hayop hanggang sa bumula ang bibig nito." Bumuntong-hininga si Medici. "Simula nang umagang iyon, lagi kong pinagsisisihan ang aking pagtawag kay Barlow. Siyempre, napagkamalan ko lang ang hayop na marahil, mga kalat-kalat na alaala ng mas kaaya-aya at kabataang mga taon, mula nang mamatay at pumanaw na." Tumango ang Multo. "Tunay nga, maraming kabutihan ang nawala sa mga anino ng mga madilim na araw na iyon, kung saan tila kahit ang mga hayop na pasan ay parang mga kaawa-awang balat ng kanilang dating mga sarili."

"Gayunpaman, marami pa ring kabutihan sa mundo; at ang mga araw ay hindi kailanman nananatiling madilim."

Sabi ni Lazaro. "Malinaw itong ipinaalam sa Kasulatan. Hindi mo ba nabasa ang mga talatang iyan, ginoo?"

Nagkibit-balikat si Medici nang mahina, habang may bahagyang ngiti sa gilid ng kanyang bibig. "Balak ko sanang —nang makahanap ako ng oras. Sa kasamaang palad, naubusan ako ng oras—nang ako'y mamatay."

Itinaas niya ang kanyang noo, inamin, "Mayroon akong kopya ng mga banal na kasulatan sa aking silid-aklatan noong panahong iyon. 'Ito ay naipasa sa akin sa pamamagitan ng pamilyang Medici. 'Ito ay medyo malaki, luma, at mabigat, na may mga palamuting tahi at masisikip na tahi sa mga binding nito. Ang mga dahon ay puno ng makukulay na pininturahang mga imahe at inskripsiyon. Sinabihan ako na isa lamang ito sa tatlo na nilikha ng mga mongheng *Norsekan* Benedictine sa rehiyon ng Umbria sa Italya. Nakalap ko

ito ang pinakamatandang tomo sa aklatan ng aming pamilya, na medyo malawak noong panahong iyon."

Bumaling si Lazarus sa mga tabla ng sahig na may pag-aalala bago tinanong si Medici, "At sa napakagandang librong ito, wala ka bang maalala kahit isang talata mula rito?"

"Hindi ako nakahanap ng libreng sandali." Biglang nagbago ang kanyang kilos kasabay ng isang ngiti. "Gayunpaman, nagsilbi ito ng isang mahalagang layunin, kahit hindi kailanman nabuksan; dahil lamang sa lugar nito sa istante."

"Ang lugar nito?"

"Tunay nga. Ito ang unang libro sa istante, nakapuwesto sa pinakakaliwa at eksaktong malapit, at kapantay ng, paningin ng isang pandak at mabilis magaliting babaeng Italyano malapit sa pasukan ng

aking pag-aaral."

"Sofia?"

"Hindi. Ang ampon niyang ina— ang tiyahin niya sa dugo. At ang sinaunang aklat na iyon ng pamilya ang unang bagay na napansin niya, na binibigyan niya ng komento sa bawat pagdaan niya."

Ang maingat na pagkagalagay at hindi pa nabubuksang aklat na iyon ay nagpawala ng alab sa kanyang mga mata *tuwing* oras, bago pumasok sa aking silid-aralan. Isa siyang matuwid na leon kapag papalapit, at isang mapagparaya na tupa kapag paalis." Napatawa si Medici. "Sa paglipas ng panahon, naging kapaki-pakinabang ang mga banal na kasulatan upang protektahan ako mula sa matinding pagkapanabik ng aking biyenang."

"Mukhang hinangaan niya nang husto ang libro."

"Talaga. Mas matanda pa ito kaysa sa mga banal na kasulatan ng kanyang pamilya."

"Gayunpaman, hindi ka niya hiniling na makita ang loob—ang makita ang mga salita, larawan, at mga pahina nito?"

"Hindi."

"Tinanong ba niya kung nagbasa ka ba mula sa libro?"

"Huwag kailanman basta-basta."

"Naisip niya lang na nabasa mo iyon dahil *nandoon iyon*?"

"Oo," nagawang humagigik ni Medici habang tumatawa.

Nag-isip si Lazarus, nalilitong nag-iisip, bago nagmungkahi, "Parang *mas* kailangan niyang isara at hayaang nakalagay ang mga banal na kasulatan kaysa sa kailangan mong galawin at gamitin ang mga ito."

Pareho silang humagap sa tawa.

"Siyempre, hindi ganoon kadalang makumbinsi ang nanay ko," diin ng Multo. " Parang araw at gabi silang dalawa. Nang dumaan ang kanyang mga bisita sa silid-aralan at nakita ang luma aklat, palagi nilang itatanong tungkol dito. Na tapat na isasagot ng aking ina, "Ang partikular na pagkakagapos na iyon ay walang iba, kundi si *Doubting Thomas* mismo."

"Mula kay Apostol, Tomas?"

"Ganoon din. At kapag nababagabag ako, lagi niya akong tinatawag sa ganoong pangalan, lalo na noong mas matapang ako bilang isang bata at matigas ang ulong bata. Madalas niya akong tawagin kaya't nagkakamali ang mga bisita niya na tawagin akong Master *Thomas*, sa halip na Master Gregory.

'Medyo nakakabagabag ito minsan—at ganoon nga." Bumuntong-hininga ang Multo at hindi tumitig sa kung saan, iniisip ang mga malalapit na alaala ng mga siglong lumipas.

Naglakad-lakad siya nang kaunti, nag-isip pa nang kaunti, at sa wakas ay nagpatuloy, "Bilang isang dating eskudero ng Abbey, na may access sa isang buong scriptorium ng Abbey, dapat kong aminin na tiyak na mas bihasa ka sa mga paraang nakasaad sa Kasulatan kaysa sa akin; gayunpaman, binabanggit ko lamang ang Simbahan sa mga paraang naaayon sa mga pangyayari nito sa Kasaysayan. Hindi ako nagsisunungaling sa iyo sa bagay na iyan. At gayundin, ang maraming ipinapahayag na pamamaraan ng Simbahan at ang iba't ibang tala ng Kasaysayan ay hindi nagbigay ng maling patotoo laban sa kanilang sarili—lahat ng mga salaysay at talaan ay nagbabahagi ng parehong katotohanan. Kaya, tulad ng

Alam na alam mo ang Kasulatan, ako rin ay may pinag-aralan sa Kasaysayan, at lalo na sa sining ng digmaan, at sa maraming pangyayaring humubog sa Simbahan.”

“Tulad ng iyong hindi maikakailang makasaysayang salaysay ng 'mga niluwalhating tambak ng mga uod'— bahagi rin ba iyon ng iyong *natutunang* Kasaysayan ng Simbahan, Medicii?”

Pinigilan ng Multo ang pabago-bagong ekspresyon ng tuwa bago niya inayos ang sarili. "Hindi naman talaga. Pero, para sa isang kaakit-akit na diskurso, tungkol sa isang bagay na hindi naman talaga tuyo tulad ng Simbahan, ang mga ganitong ekspresyon ay nagdaragdag ng kulay, hindi ba ?”

Umikot ang mga mata ni Lazarus. "Kaitim lang ang ipinapakita mo. *Ang itim* ba ay isang kulay?”

Tumawa si Medicii at bahagyang isinuko ang kanyang kalayaan sa pagpapahayag nang walang pigil. " Sige, marahil ay medyo wala akong hangganan sa aking dila; patawarin mo ako. Gagawin ko wala nang karagdagang pagtatangka na ipahayag ang Banal na Kasulatan, dahil hindi ako kasing bihasa mo rito. Gayunpaman, dapat akong pahintulatang ipahayag ang aking mga pananaw sa Simbahan mula sa isang purong makasaysayang pananaw, kahit na maaaring sa una ay tutol ka sa ilang bahagi nito.

Nagkibit-balikat si Lazarus at pumayag nang may pasubali, “Basta’t ang kulay ng iyong paghamak sa Simbahan ay hindi gaanong kaliwanag.”

"Aba, totoo nga, sa walang katapusang paraan—"

Pinikit ni Lazarus ang kanyang mga mata at pinutol ito.

Itinaas ng Multo ang kanyang daliri sa ere, ngumisi, at magalang na tinapos ang kanyang balak na deklarasyon;

"Gayunpaman, alang-alang sa iyo, aalisin ko ang lahat ng pagbanggit sa *mga bulate* at lubos *na pagkamuhi* sa mapang-abusong kabanalan sa aking mga komunike, at dahan-dahang ihahatid sa iyo, marahil isang mas kaaya-ayang bersyon ng kasaysayan ng Simbahan—ayon sa malinaw kong pagkakatanda, tandaan mo."

“Siguro mas masarap na bersyon ng— *iba pang bagay?*” pahiwatig ni Lazarus na nag-iba ng usapan. “Siguro, tungkol pa sa mahal mong si Sophia?”

"Sige, kung gayon. Maaari ko bang ibahagi sa iyo kung kailan ko unang hiningi ang kamay sa mga ampon ni Sophia para sa kanyang kasal? Dapat ko bang ibahagi ang pinakakakila-kilabot na pangyayaring iyon, kasama na ang sarili nitong, '*Aklat ni Don?*'"

"Tumingala ang mga tainga ni Lazarus at ikiniling niya ang kanyang ulo na parang sa isang mausisang aso. '*Aklat ni Daniel*', ang ibig mong sabihin?"

Tumawa si Medicii. "Oo, eksakto." Ganoon din ang tahol ng tiyahin ni Sophia. 'Hindi ito angkop na sandali para sa akin; ngunit nakakatawa at puno ng kaganapan.'

"Gusto kong marinig ang tungkol dito," pag-amin ni Lazarus nang may muling ngiti at pag-iipon ng kahinahunan.

"Kung gayon ay ikukwento ko sa iyo—marahil habang papunta sa Italya. Sa palagay ko ay maaaring magugustuhan mo ang muling pagsasalaysay nito."

"Sigurado ako," sagot ni Lazaro.

Isa pang bitak ang dumagundong sa katawan ng barko na sinundan ng biglaang pagdagsa ng tubig sa ilalim ng kubyerta—nananatiling matatag sa mga bato, sa wakas ay sumuko na ang barko sa dagat. Umungol at pumutok ang kahoy, at bahagyang humilig lamang ang kubyerta. Pareho nilang hinanap ang walang katapusang karagatan sa timog at mga bituin. Isang mahinang hangin ang umihip, dala ang amoy ng tubig-alat sa karagatan. Ang tunog ng mga alon na walang patid ay humahampas at humahampas sa ilalim nila, na tumatama sa katawan ng barko. Binasag ni Lazarus ang katahimikan sa pagitan nila. "Sabi mo, marahil ay mas malalim ang karagatan kaysa sa mga ulap, sa taas," sabi ni Lazarus. "Mas malalim pa ba ito kaysa sa mga bituin, sa taas?" "Ang mismong kalawakan? Sa palagay ko ay hindi," sagot ni Medici.

"Nakarating ka na bang lumipad papunta sa mga bituin?"

Tumawa nang mahina ang Multo. "Syempre hindi. At hindi ako maglalakas-loob na sumugal, dahil sa takot na makita ng bawat anghel na nabubuhay. Walang lugar na mapagtataguan, doon sa itaas," sabi ni Medici, habang tumatango pataas. "Ang lugar ko ay dito sa ibaba, hinahanap ang Impiyerno—at ang aking Sophia. Mataas at mababa, ako'y naghanap— mula sa tuktok ng bundok hanggang sa ilalim ng karagatan." Tiningnan ng Multo si Lazaro nang diretso at ngumiti. "Gayunpaman; naniniwala akong tapos na ang aking paghahanap, kasama ka bilang aking gabay." Pagkatapos ay sumulyap siya sa dagat at napangiwi. "At tunay kong kinasusuklanan ang paghahanap sa ilalim ng karagatan. Ang mga nakakatakot at di-maarak na hayop sa dagat ay lumalangoy sa mga palubog na lambak ng walang hanggang kadiliman."

"Pati ang mga Halimaw sa Dagat?" tanong ni Lazarus.

"Lalo na," pagtibay ni Medici. "Nasaksihan ko ang malalaking Halimaw na nagkukubli sa pinakamalalim na hukay: Mga Puting Higante na may malalaking ulo at walang katawan; at maraming mahahaba at maluwag na binti ang nagmula rito—mga binti na napakahaba na halos umabot na sa buong haba ng pinakamalaking barkong pangkalakal sa karagatan. At nakakita na rin ako ng napakalaking mga katawang Multo na walang ulo, na tila wala nang iba kundi malalaking sumbrerong panglangoy na puno ng mahaba at umaagos na buhok— kumikinang na buhok na pumapatay ng biktima nito. Nakakita rin ako ng malalaki at walang ngiping mga paniki sa dagat na may nakanganga na bibig at mahahabang buntot. At minsan, nakakita ako ng isang malawak na sahig ng dagat ng mga higanteng tulya; ang pinakamalaki sa kanila ay maaaring lamunin ang buong dalawang lalaki sa biglaang pagsasara ng shell nito." Napabuntong-hininga at napangiwi si Medici, dagdag pa, "Kung gayon, naroon ang mga maputla at kasuklam-suklam na mga bagay na may ulo—" Nanginig siya sa ipinahayag na pagkasuklam na nagpapatuloy, "— sila ay parang mga lumulutang na ulo, na may hanay ng mga hindi regular na ngipin; at ang kanilang malalaking mata at nakanganga na bibig ay halos nilalamon ang lahat ng kanilang pagkatao. Mga ulong malalaki ang mata at maraming ngipin, sila nga. Magtipon, kung maaari, ng isang mundo sa ilalim ng dagat, itim na parang alkitran, at puno ng mabangis at matakaw, kumikinang at lumulutang na mga ulo."

"May mga halimaw na ulo sa dagat," tanong ni Lazarus, na ngayon ay lubos na nabighani sa kamangha-manghang paglalarawan ni Medici sa mga panlabas na kakatwa at napakalaking kakaibang bagay sa karagatan.

"Buena, hindi naman sila kasing-daigdig ng ibang mga Halimaw sa Dagat."

Sinuyod ni Lazarus ang kaibuturan ng sira-sirang kubyerta ng barko. "Mas malaki pa ba ang mga ito kaysa sa Hiyas ng Eden?"

Maaaring namutla si Medici dahil sa kaunting kahihyan bago naglaho ng mga tatlong pulgada sa pagitan ng kanyang mga daliri, at inamin, "Aba, sila nga—ganito kalaki; gayunpaman, talagang kakila-kilabot ang kanilang anyo dahil sa kanilang tila hindi kumpletong mga sarili—napaka -hindi proporsyonal—at parang Multo sa lahat ng paraan at anyo, katulad ko. Naiisip mo ba iyon? Nakakakilabot, sila nga. Noong una ko silang makita, akala ko ay napalapit na ako sa mga pintuan ng Impiyerno, dahil tiyak na hindi naman sila ganooon mukhang isang bagay na kahanga-hangang disenyo ng Panginoon. Ngunit mali ang aking pagkakaintindi—sila ay hindi mula sa Impiyerno. Gayunpaman, kahit ang mga gagamba ay maaaring maging mas guwapo, sa kanilang piling, dahil "Ang mga gagamba ay may mga katawang nakikilala at mahuhusay na binti. Ngunit, mga lumulutang na ulo, na walang mga katawan o binti?" Umiling si Medici sa kanyang ulo bilang hindi pagsang-ayon bago tumingin sa dalampasigan. "Medyo katulad ng mga kuliglig sa kweba—malalaki at mahahabang binti na tila sumusuporta sa napakaliit na katawan para sa kahit anong ordinaryong kuliglig. Walang wastong balanse sa kanilang mga bahagi ng katawan." Nanginginig siyang muli. "Nakakainis, sa kakaibang paraan."

Pinag-iisipan ngayon ng Eljo ang tila kakaibang ideya ng isang multo, na dating disiplinado sa physiognomy, na may takot sa mga naobserbahang organic disproportions o anatomical grotesqueries. Itinikom niya ang kanyang mga labi upang pigilan ang katatawanan na nagsisimulang magpainit sa kanya mula sa loob. Pagkatapos ay tumalikod siya at kinagat ang kanyang labi bago hinarap si Medici sa tila seryoso at naguguluhan na paraan. "Pero, paano kung isa sa maliliit na bagay na iyon ang ibato sa iyo, Medici?"

Lumington ang Multo at tumango, malamig na sinabi, "Kung gayon, kailangan na nilang mamatay."

"Ang mga Ulo? "

"Hindi," tahol ng Multo; "Kung sino man ang naghagis niyan sa akin!"

Nabulunan si Lazarus at sumuko sa labis na katatawanan, natumba, at nawalan ng balanse. *Putok! Tumilapon!* Isang nakatayong bahagi ng barandilya ang gumuho sa karagatan, at; kung hindi biglang hinawakan ni Medici ang nakasunod na si Eljo, maaaring natumba si Lazarus nang patiwari sa dagat. Hinila ng Multo ang isang mapagpakumbabang si Lazarus pabalik sa barko. kubyerta ng barko.

Tumayo si Lazaro. "Gayunpaman, ikaw ay isang espiritu; ang bagay na iyon ay madaling dadaan sa iyo."

Pinakawalan siya ni Medici. "Gayunpaman; mangyayari ito nang isang beses lamang. At wala akong nakikitang nakakatawa sa iyong maaaring imungkahi."

Pinigilan ni Lazarus ang sarili. "Patawarin mo ako, Medici. Ako ay—"

"Oo, alam ko; at hindi ikaw ang unang nakakita ng katatawanan dito. Ngunit, tandaan mo na ang huling taong nabubuhay na naghagis sa akin ng kuliglig sa kweba, ang naging pinakamatagal kong pasyente sa maikling panahong iyon."

Tiniyak sa kanya ni Lazarus nang may matigas at bahagyang pag-iwas ng tingin, "Hindi ko gagawin ang ganoong bagay, Medici. At nagpapasalamat ako sa paghuli mo sa akin."

Kumindat si Medici at nagkibit-balikat. "Naniniwala talaga akong dapat kang maghugas ng bibig gamit ang tubig-dagat; gayunpaman, nasalo ko lang si Sophia nang mahulog ka; dahil nakatayo ka na ngayon sa pagitan namin."

Ngumiti si Lazarus at tumango. "Gayunpaman, may utang na loob ako sa iyo."

"Sapat na," sagot ni Medici, habang nakahawak ang mga kamay sa kanyang damit at umuugoy patalikod.

Pinagmasdan ni Lazarus ang nawawalang bahagi ng barandilya at ang nag-aalab na dagat sa ilalim, at ang kanyang isipan ay napadpad sa mga nauna at mas simpleng panahon. Naalala niya ang isang nakakatawang sandali kung saan siya, si Miguel, at si Thateus ay magkasama sa Well Hole, naghuhugas ng mga nagamit na bariles ng alak ng Abbey. Tumalon si Miguel sa tubig at sumigaw na isang Nahuli na siya ng Halimaw sa Dagat. At kahit alam niyang nagkukunwari lang si Miguel, dahil pamilyar na pamilyar siya sa bawat butas at siwang sa loob ng maliit na kuweba ng Well Hole, nagmadali si Thateus na iligtas si Miguel mula sa pinaghihinalang Halimaw sa Dagat, at pinagalitan si Lazarus dahil wala siyang ginawa para iligtas si Miguel mula sa tiyak na kamatayan. Humagalpak ng tawa si Lazarus, habang-buhay na napahiya para sa kaniyang madaling malinlang at pilyong mga kasama sa katakumba. Itinaas niya ang kaniyang tingin sa mabituang kalangitan.

"Ano iyon?" tanong ni Medici, habang nanlilisik ang mga mata dahil sa paghihinala.

"Wala kang kwenta," alok ni Lazarus, sabay kaway ng kamay na nagpapaalis. "Naalala ko lang ang isang sandaling lumipas." Tumango siya, at nagpaliwanag, "Minsan, tinipon ko ang mundo na mas maliit kaysa sa tunay nitong anyo. Mas kaaya-aya noon, noong akala ko ay maliit."

"Paano mo ito natipon na mas kaunti kaysa sa kung ano ito ngayon?"

"Buweno, minsan akong naniniwala na ang mga ibon ay maaaring lumipad nang sapat na mataas, kahit na makarating sa Langit." Nagkibit-balikat siya, inamin, "Alam kong hindi nila kaya, ngunit gusto ko itong paniwalaan."

Ngumisi si Medici. "At paano ka nakakasiguro na hindi makalipad ang mga ibon papuntang Langit, Lazaro?" Ibinuka niya ang kanyang mga braso at sandaling tumingala. "Nakalipad ka na ba nang napakataas at napakalayo, para masuri ang bawat bahagi ng kalangitan?"

Tiningnan ni Lazarus ang mga mata ni Medici bago sumagot, "Natitiyak ko rin iyan gaya mo, sa parehong paniniwala mo na ang mga halimaw mo ay hindi nagmula sa Impiyerno, Medici. Natitiyak mo ba?" naghanap nang napakalalim at napakalayo, na para bang nasuri ang bawat bahagi ng karagatan?"

"Hindi ko sila mga halimaw," sagot ni Medici nang may ngiti. "Pero, marahil ay maaari tayong maging,

halos sigurado sa parehong paniwala.” Tumango siya at pinuri si Lazarus; “Tunay ngang mayroong isang matalino at maingat na alkemista na nagkukubli sa loob mo.”

“At sa pamamagitan ng iyong balanseng pananampalataya at pag-aalinlangan, naniniwala ako na maaari ka ring maging isang mahusay na prayle,” sabi ni Lazarus, habang dumadaan, habang naglalakad patungo sa gitna ng kubyerta ng barko. Sumunod si Medici.

Tinapakan nila ang mga nagkalat na kalat at lumipat sa isang kamag-anak na clearing malapit sa pasukan ng kuta. Huminto si Lazarus at ipinikit ang kanyang mga mata. Nilingon ni Medici si Lazarus. Pinanood niya itong huminga nang malalim at magiliw na ikiling ang kanyang ulo pataas at pababa, at mula sa isang gilid patungo sa isa pa. At mula sa labas at loob niya, si Lazarus ay nakakuha ng natatanging at direksyon mula sa matalas na pakiramdam ng oryentasyon ni Eljo, kung saan kasabay niyang binalutan, ang mga walang bahid na alaala ng mga mapa ni Abbey. Lumingon siya at iminulat ang kanyang mga mata patungo sa timog-silangang abot-tanaw ng karagatan. Nakita ni Medici ang kaniyang mga pupil na ngayon ay nanlalaki na; at ang maliwanag na kadiliman ng mga ito ay halos naubos ang lahat ng asul na kulay mula sa mga mata ni Lazarus.

"Mahahanap natin ang ating bagong landas sa direksyong ito," sabi ni Lazarus, habang nakaturo sa abot-tanaw ng karagatan. "Aalis na ba tayo?"

Sinuri siya ni Medici — sumulyap siya sa langit, hinanap ang bituin sa polo, at sinundan ang ayos ng mga konstelasyon pababa, hanggang sa ang kanyang tingin ay tumama sa nakaturo na daliri ni Lazarus, at eksakto sa kanyang kalkuladong direksyon ng malayong Isla ng Corsica. Ikinuyom niya ang kanyang mga labi at umiling. "At nangahas ka bang akusahan ako ng pangkukulam, gayong nakahuli lang ako ng liyebre? Paano ka nakakapaglakbay nang ganito kaperpekto nang nakapikit?" Ngumiti si Lazarus at ibinuka ang kanyang mga pakpak. "Hindi ka lang isa sa amin, na may kakayahan; na hindi pangkukulam."

Bumuntong-hininga ang Multo. "Malabo na; maayos na ang lahat."

Nagtanong si Lazarus, "Maglalakbay ba tayo patungong Corsica?"

Iniunat ni Medici ang kamay na nakaharap sa langit. "Pataas at pasulong, sa pamamagitan ng Biyaya ng Diyos; tanglawan mo ang daan, Prayle Lazarus."

Ngumiti si Lazarus, lumingon, at ibinuka ang kanyang mga pakpak.

Bilang isa, iniwan nila ang mga labi at lumipad sa kalangitan sa gabi, inikot ito nang isang beses lamang bago gumawa ng isang sinasadyang landas patungo sa dagat. Ang Hiyas ng Eden ay lumubog sa malayo; ang mga lupain ng France ay naglaho; at sa ilalim ng liwanag ng isang bagong pagsikat ng buwan, ang maalon na ibabaw ng karagatan ay kalaunan ay naging isang kumikinang na piraso ng pinausukang salamin. Mas mataas pa, umakyat sila, hanggang sa ang malawak na tubig ng Golpo ng Leon ay tila nilamon ang buong mundo, muli, gaya ng maaaring alam lamang ni Noe. Gayunpaman, kahit na walang katangiang tanawin ng dagat at walang katapusang abot-tanaw ang tubig, ang parang-migrasyong si Eljo at ang malamig na mapagkalkulang Spectre ay hindi kailanman nag-alinlangan sa kanilang himpapawid na landas sa pagitan ng lupa at langit. Magkasama, nagsilbi silang isang kailangang-kailangan na hanay ng mga instrumento, kahit na upang makipagkumpitensya sa

ang pinakatanyag na kagamitan sa nabigasyon ng sinumang kapitan ng barko. Para silang isang mataas na lumilipad na compass at sextant, na diretsong naglalayag sa ibabaw ng maalat-alat na kalaliman ng karagatan.

Kahit na maaaring lumitaw ang isang pares ng magkakasamang hindi natural at may talento, hindi pa natutuklasan nina Lazarus at Medici na malapit nang humingi ang Tadhana mula sa kanila ng napakalaking pagsisikap at di-masukat na tiyempo upang baligtarin ang nangyari na sa mundo. Gayunpaman, ang mahalagang puntong iyon sa Kasaysayan ay hindi pa nangyayari sa kanila—o sa Sangkatauhan, kung tutuusin.

[Katapusan ng Aklat 1: Pagkabuhay na Mag-uli]

Ang akdang **pampanitikan** na ito ay nilikha lamang bilang **pag-aalay** ng

Edgar Allan Poe (1809—1849)

— *Nawa'y manatili ang kanyang pamana sa ating lahat* —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~